

UNIVERSITETI KATOLIK
ZOJA E KËSHILLIT TË MIRË

URDHRI I INFERMIERIT
TË SHQIPËRISË

FIZIOTERAPIA E SË ARDHMES

SHKENCA PËR PROMOVIMIN E SHËNDETIT,
MIRËQENIES SË PACIENTIT DHE SIGURISË KLINIKE.

KONFERENCA E I-rë NDËRKOMBËTARE E FIZIOTERAPISË

8 Tetor 2022

Tirana, Albania

CIP Katalogimi në botim BK Tiranë

UIMFSH

Shkenca për promovimin e shëndetit, mirëqenies së pacientit dhe sigurisë klinike : libri i abstrakteve = Physiotherapy of the future science for health promotion patient welfare and clinical safety : book of abstracts / Urdhëri i Infermiereve, Mamive dhe Fizioterapistëve të Shqipërisë. - Elbasan: Ramagraf, 2022

...f. ; ... cm.

ISBN 978-9928-381-02-6

1. Terapia fizike 2. Konferenca

615.8 (062)

Tabela e Përmbajtjes

Në lidhje me UISH	03
Rreth FICPT 2022	04
Komiteti Shkencor	05
Komiteti Organizativ	06
Fjala Përshëndetëse	07
Programi i Konferencës	08
Lektorët Kyç	15
Sesionet Lektorët Kyç -Abstraktet	18
Sesionet Paralele-Abstraktet	25

Rreth UISH

Urdhri i Infermierit të Shqipërisë (UISH) është Ent publik jobuxhetor, i cili përfaqëson interesat e përbashkëta të profesioneve: infermier/e, mami, fizioterapeft/e, teknik/e laborator, teknik/e imazherie, logopedist/e si dhe rregullon marrëdhëniet ndërmjet tyre, në funksion të publikut, është i pavarur, profesional, i depolitizuar, i hapur për të gjithë anëtarët, pavarësisht nga përkatësitë e tyre racore, etnike, fetare apo politike.

Vizioni i UISH:

Mbështet, investon për të udhëhequr profesionet e kujdesit shëndetësor duke ofruar shëndet për të gjithë.

Impakti Global – Siguroni ekspertizë, në mënyrë aktive dhe të rregullt, në nivele të larta globale ose rajonale shëndetësore, arsimore, sociale, rregullore,

Fuqizimi i anëtarësisë – në tre shtylla : Praktika Profesionale, rregulloret e planifikimit, Mirëqenia Sociale-Ekonomike për të adresuar sfidat kryesore në nivelet rajonale dhe kombëtare.

Lidershipi strategjik – Siguroni udhëheqje strategjike për të avancuar profesionet e kujdesit për të përmbushur nevojat aktuale dhe të ardhshme të popullatës, sistemeve shëndetësore (përfshirë shëndetin dhe kujdesin social).

Rritja innovative – Identifikon, siguron dhe zgjeron kompetencave dhe të ardhurat nga gjenerimi i mundësive, në përputhje me vlerat tona, për të arritur qëllimet e UISH.

<https://urdhriinfermierit.org/>

INFORMACIONE TË PËRGJITHSHME TË KONFERENCËS

Urdhëri i Infermierëve të Shqipërisë (UISH) organizon **“Konferencën Ndërkombëtare e Fiziotherapisë “Fiziotherapia e së ardhmes shkenca për promovimin e shëndetit mirëqënies së pacientit dhe sigurisë klinike”** – e planifikuar të mbahet më 8 Tetor 2022 në Tiranë, Albania.

Data të rëndësishme:

Data e Konferencës: 8 Tetor 2022

Afati i fundit për dorëzimin e punimeve: 20 Gusht 2022

Njoftimi i pranimit të punimit: deri më 30 Shtator 2022

Vendi i Konferencës

Universiteti Katolik Zoja e Këshilit të Mirë, Tiranë, Shqipëri

Tematikat e konferencës do të jenë të fokusuara në:

1. Promovimi i Edukimit dhe shëndetit
2. Promovimi i cilësisë së jetës
3. Teknologjitë inovative
4. Kompetencat profesionale
5. Terapitë joinvazive
6. Raste klinike

ARSYET PËR TË MARRË PJESË

Kujdesi shëndetësorë është progresit të inovacionin.Për gjatë historisë,inovatorët kanë bërë hapa gjigantë në shëndetësi,në kujdesin shëndetësor integrues për të udhëhequr inovacionin.

Qëllimi.

Konferenca si liderë mbliidhen së bashku për të folur për teknikat dhe strategjitë më të fundit integruese të bazuara në kërkime.Do të përfshihen në diskutime të gjalla dhe do të mësoni mjete që do të jeni në gjendje t'i përdorni në praktikën tonë profesionale.

Objektivat:

1. Të bëjë bashkë profesionistët mjekësorë.
2. Të identifikohet qartësisht figura profesionale Fizioterapisë dhe roli i tyre.
3. Të diskutohet në lidhje me protokollet bazë diagnostikuese në vëndin tone.
4. Ndryshimet në formimin akademik dhe profesional të Fizioterapisë në këto tredekatat e fundit
5. Edukimi në vazhdim
6. Kërkimet shkencore në fushën e fizioterapisë.
7. Krijimin e urave lidhëse me kolegë të fushës në vënde të tjera për shkëmbim eksperiencash

Universiteti Katolik
Zoja e Këshillit të Mirë - Tiranë

KOMITETI SHKENCOR

PhD Cand Alta Arapi

PhD Sidita Haxholli

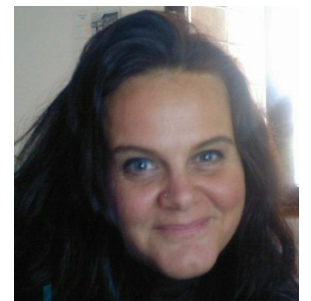
PhD Cand Florian Spada

PhD Cand Emanuela Prendi

Msc Roxhensa Sula

Msc Simonetta Ross

PhD Aisel Oseku

Phd Cand Rezarta Stena

Universiteti Katolik
Zoja e Këshillit të Mirë - Tiranë

KOMITETI ORGANIZATIV

PhD Cand Blerina Duka

PhD Cand Alta Arapi

Artan Molla

Shpresa Molla

Elisabeta Rista

Lutfi Lami

Haxhire Dharmo

Të nderuar Kolegë,

Kemi kënaqësinë tju njoftojmë në organizimin e Konferencës së 1-ë Ndërkombëtare të Fiziotherapisë në datën 8 Tetor 2022.

Kjo Konferencë, është e para në llojin e saj në vendin tonë, ku qëllimi kryesor i së cilës është të bëjë bashkë Fiziotherapistët si dhe studentët, për të diskutuar në lidhje me zhvillimet aktuale dhe ato të së ardhmes në fushën e gjërë të Fiziotherapisë.

Fokusi i konferencës është të nxjerr në pah evoluimin e fushës së Fiziotherapisë në vendin tonë këto vitet e fundit; zhvillimin e modaliteteve të reja të punës për shëndetin global përtej kujdesit të drejtpërdrejtë të pacientit, duke përfshirë mbrojtjen dhe zhvillimin e programeve rehabilituese dhe terapeutike; protokollet të cilat aplikohen në vendin tonë duke i krahasuar me ato ndërkombëtare si një strategji për zhvillim të qëndrueshëm dhe efektiv të sektorit shëndetësor dhe social; identifikimi i figurës së Fiziotherapistëve në shërbimin tone shëndetësor për të kryer punë etike dhe efektive shëndetësore globale.

Duke shpresuar që kjo konferencë do të jetë një ogur i mbarë për të pasuar me evente të tjera edhe më të rëndësishme në këtë disiplinë mjekësore kaq thelbësore në mjekësinë e ditëve të sotme por edhe pse jo; të bëhet një event i përvitshëm.

Në emër të Komitetit Organizativ, ju mirëpresim në Tetor në Tiranë!

Kryetari I Komitetit Organizativ

BlerinaDuka

**8 Tetor 2022
Tirana ALBANIA**

"Fizioterapia e së ardhmes shkenca për promovimin e shëndetit mirëqënies së pacientit dhe sigurisë klinike"

**The first International Conference of Physicaltherapy
FICPT 2022**

Universiteti Katolik
Zoja e Këshillit të Mirë - Tiranë

PROGRAMI

KONFERENCA E PARË NDËRKOMBËTARE E FIZIOTERAPISË

ORGANIZUAR NGA:

URDHRI I INFERMIERIT TË SHQIPËRISË

UNIVERSITETI KATOLIK “ZOJA E KËSHILLIT TË MIRË”

08 TETOR 2022

Ora	Veprimtaria
09.00-10.00	Regjistrimi në Konferencë
10.00-10.30	Ceremonia e hapjes së conferences
10.30-10.40	Lektori Kyç 1 Caterina Gruosso ,
10.40-10.50	Lektori Kyç 2 Loredana Gigli,
10.50-11.00	Lektori Kyç 3 Simonetta Rossi,
11.00-11.15	<i>Pushim/ Kafe</i>

Ora	Veprimtaria	Sesioni Pare	Referuesi
11.15	Ora	Tema	Referuesi
		Moderatorë:	
11.15-11.25		<u>PO1</u> "PROTOKOLLET E REHABILITIMIT NË CERVIKALGJITË POSTURALE Prof. Asc. Irena Kola, Msc.Roxhensa Sula, Kejdi Reci	
11.25-11.35		<u>PO2</u> "EFEKTET E FIZIOTERAPISË NË SINDROMËN E LODHJES KRONIKE TEK PACIENTËT POST COVID 19". Prof.Asc Enkeleda Sinaj, Dr Vjollca Ndreu , Prof.Asc Fatjona Kamberi, Prof.Asc Ilirjana Zekja	
11.35-11:45		<u>PO3</u> "PËRQASJA MULTIDISCIPLINARE DHE PËRFSHIRJA E FIZIOTERAPISTËVE NË EKIPIN MULTIDISCIPLINAR SIGURON NJË RRITJE TË CILËSISË SË KUJDESIT NDAJ PACIENTIT" Prof.Asc.Vjollca Shpata, Phd.Klejda Tani, Msc.Andromeda Lalaj, Msc.Ana Sulaj	
11.45-11.55		<u>PO4</u> "EFIKASITETI I TELE-REHABILITIMIT RESPIRATOR NË PACIENTË ME COPD: RISHIKIMI SISTEMIK DHE META-ANALIZA" Josuel Ore, MD; Emanuela Prendi , PhD,; Maria Laura Attinà , PT; Mario Cazzola, Prof MD; Luigino Calzetta, Prof. ; Paola Rogliani Prof.MD;	

11.55- PO5 “COVID 19 DHE KOMPLIKIMET KARDIOVASKULARE”
 12.05 Eva Muja, Xhoi Doko, Sonil Marko,
 Ilir Akshija, Ilirian Laçi

Ora	Veprimtaria	Sesioni Pare	
Ora	Tema	Referuesi	
		Moderatorë:	
12.05- 12.15	<u>PO6</u> “VLERËSIMI I HIPERLORDOZAVE DHE HIPERKIFOZAVE TË KOLONËS VERTEBRALE TEK STUDENTËT”	MSc Roxhensa Sula, Prof. ASc. Irena Kola, Dorisa Nezaj	
12.15- 12.25	<u>PO7</u> “AKTIVITETET SPORTIVE NË RRUGËN E NEUROREHABILITIMIT”	Rossi S., PT, M.Sc.	
12.25- 12.35	<u>PO8</u> ” KINEZIOTERAPIA PREOPERATORE TEK PACIENTËT ME ARTROPLASTIKË TË KOKSOFEMORALIT SI PASOJË E OSTEARTRITIT	Arnis Çarku, Vitalite Physiotherapy, Elbasan, Shqipëri	
12.35- 12.45	<u>PO9</u> “TEKNIKA TRANSPORTALE VERSUS TRANSTIBIAL DRILLING OF CREATING TUNEL FEMORAL IN RICONSTRUCTION ARTROSKOPIC LIGAMENT CRUCIATE ANTERIOR DUKE PËRDORUR AUTOGRAFT TEENDON HAMSTRING”	Anxhela Ahmataj; Perli Rusi	
12.45- 12.55	<u>PO10</u> “NDIKIMI TEKNIKAVE PNF (PROPRIOCEPTIVE NEUROMUSKULARE LEHTËSUESE) TEK ECJA NË SUBJEKTET HEMIPLEGJIKË ME STROKE KRONIK”	Rudolf Karriqi, Vitalite Physiotherapy, Elbasan, Shqipëri	

Or a	Veprimtari	Sesioni i Dyte	Referuesi
Ora	Tema		
12.55- 13.05	<u>PO1</u> “REHABILITIMI FIZIK I TORTIKOLIS” Denada Isaj		
13.05- 13.15	<u>PO2</u> “LIGAMENTI KRUCIAT ANTERIOR, TRAJTIMI POST – OPERATOR (RIKTHIMI NË SPORT) “ Satbere Allaraj ; Klajdi Bufi		
13.15- 13.25	<u>PO3</u> “SFIDAT DHE VIZIONET E PROFESIONIT TË FIZIOTERAPISTIT NË SHQIPËRI” Phd.Cand Rezarta STENA, Phd. Cand Klara HYSENAJ, Phd. Cand Armelda TETA		
13.25- 13.35	<u>PO4</u> “LOMBALGJIA SI PASOJE E NJE DISTORCIONI TE KAVILJES” Phd Cand Alta Arapi		
13.35- 13.45	<u>PO5</u> “REKOMANDIMET E BAZUARA NË PROVA PËR MENAXHIMIN E RUPTURËS SË LIGAMENTIT TË KRYQËZUAR ANTERIO (ACL)” Kristian Precetaj		
13.45- 13.55	<u>PO6</u> “PRANIMI I TELEREHABILITIMIT NË FIZIOTERAPI Ana Sulaj, Angjela Çaveli, Andromeda (Keci) Lalaj, Klejda Tani		
13.55- 14.05	<u>PO7</u> “PARALIZA FACIALE DHE REABILITIMI NE FIZIOTERAPI” Rea Ibrahim		
14.05- 14.15	<u>PO8</u> “PËRKTHIMI NË ITALISHT DHE VËRTETIMI I SHKALLËS SË GADISHMËRISË PËR TË NXËNIT NDËRDISIPLINOR (RIPLS) NË NJË KONTEKST STUDENTOR TË KUJDESIT SHËNDETËSOR UNIVERSITAR”. Phd Cand.Florian Spada, Phd.Rosario Caruso, Maddalena De Maria, Emiljan Karma, Phd.Aisel Oseku, Xhesika Pata, Phd Cand.Emanuela Prendi, Phd.Rn.Gennaro Rocco, Ippolito Notarnicola dhe Alessandro Stievano		
14.15- 14.25	<u>PO9</u> “REHABILITIMI FIZIK I KANCERIT TË GJIRIT NË STAD TË PËRPARUAR: PËRDORIMI I PRAKTIKAVE MË TË MIRA NË SHËRBIMET E KURAVE PALIATIVE” Msc.Lindita Ibraj		
14.25- 14.35	<u>PO10</u> “EFEKTET E USHTRIMEVE SPECIFIKE STABILIZUESE NË SHFAQJEN E EPISODIT TË PARË TË DHIMBJES NË PJESËN E POSHTME TË SHPINËS”. Phd.Surven Metolli, Phd.Aisel Oseku		

- 14.35- PO11 "AKTIVITETET FIZIKE DHE FAKTORËT E STILIT TË JETESËS QË
14.45 NDIKOJNË NË SHFAQJEN E SKOLIOZËS IDIOPATIKE TEK
ADOLESHENTËT".
Phd. Aisel Oseku , Phd.Surven Metolli
- 14.45 **Pushim/ Drejë**

Libri i Abstrakteve

Sesioni,Lektorët Kyç - Abstraktet

Dott. Caterina Grusso

Shkencat e Infermierisë dhe Teknikat Neuropsikiatrike dhe Rehabilituese

Biografi

Dr. Caterina Grusso mori një Diplomë Master në Shkenca Rehabilituese të Profesioneve Shëndetësore me notën përfundimtare 110/110 me nderime nga Universiteti i Romës, Tor Vergata dhe më parë një Diplomë në Fizioterapi, me notën përfundimtare 110 / 110 me nderime nga Universiteti i Romës La Sapienza.

Formimi klinik i saj profesional, u zhvillua në Fondacionin IRCCS Santa Lucia në Romë - spital shumë i specializuar për rehabilitimin neurologjik - për më shumë se 15 vjet, e ka lejuar atë të marrë ekspertizë specifike në fushën e rehabilitimit të pacientëve me sëmundje neurologjike, kronike, pacientë degjenerativë dhe politraumatik.

Ajo është As/Lektor me detyrën e mësimdhënies në katedrën "Shkenca të Integruara të Rehabilitimit" MED / 48, në Universitetin e Tor Vergatës në Romë, në Master në Shkencat e Rehabilitimit të Profesioneve Shëndetësore dhe në kursin trevjeçar në Fizioterapi në Universitetin Katolik Zoja e Këshillit të Mirë, me detyrë mësimdhënie në katedrën e "Metodologjisë së Rehabilitimit" DKA/48.

Ajo jep kurse trajnimi për fizioterapistët dhe profesionistë të tjerë shëndetësorë brenda planeve të trajnimit të kompanisë me lëshimin e ECM. Aktualisht ajo ushtron punën e saj si freelancer. Ajo është anëtare e shoqërisë shkencore SIUD, Shoqatës Italiane të Urodinamikës dhe Dysshemesë Pelvike.

Dott Loredana Gigli
Shkencat e Infermierisë dhe Teknikat Neuropsikiatrike dhe Rehabilituese

Biografia

Loredana Gigli mori diplomën Universitare si terapiste rehabilitimi në vitin 1988 në Universitetin Sapienza të Romës.

Pas disa eksperiencave të shkurtra në shtëpitë e të moshuarve dhe kujdesin në shtëpi, veprimtaria e saj e rëndësishme profesionale filloi në Qendrën Paraplegjike Ostia, ku punoi nga viti 1991 deri në vitin 2002, duke përvetësuar ekspertizë specifike në fushën e rehabilitimit të pacientëve me dëmtime të shtyllës kurrizore dhe sëmundjeve neurologjike.

Në vitin 2002 u emërua Drejtoreshë e zyrës didaktike të Kursit të Diplomës në Fizioterapi në Universitetin Tor Vergata, zyra ASL Roma D, rol që e mbajti deri në vitin 2011. Në të njëjtën kohë ai u bë Shefe i Trajnimit dhe Përditësimit të Profesioneve të Rehabilitimit në ASL Roma D, një rol që e mbajti nga viti 2005 deri në 2017.

Ajo është As/Lektor në Kursin e Diplomës në Fizioterapi në Universitetin Tor Vergata dhe në Kursin e Diplomës në Infermieri që nga viti 2002; dha mësim në Master për funksionet e Koordinimit në Universitetin Tor Vergata në A.Y. 2009/2010 dhe në kursin Master në Shkenca të Profesioneve Shëndetësore të Rehabilitimit në Universitetin Sapienza në vitet 2015/2016 dhe 2016/2017. Aktualisht ajo ushtron punën e saj si koordinatore e rehabilitimit të rrethit në ASL Roma 3, dhe në aktivitetet e Menaxhimit të Riskut Klinik.

Ajo jep kurse trajnimi për fizioterapistë dhe profesionistë të tjerë shëndetësorë dhe merr pjesë si folës në konferenca kombëtare dhe ndërkombëtare, dhe është anëtare e Shoqatës Italiane të Fizioterapistëve.

Dott. Simonetta Rossi

Shkencat e Infermierisë dhe Teknikat e Rehabilitimit Neuropsikiatrik

Biografi

Klasa 1970, Fizioterapiste që nga viti 1992, Master i shkencave në shkencat e rehabilitimit të profesioneve shëndetësore në vitin 2010. Diplomë Master (italisht) në Menaxhim dhe koordinim të profesioneve shëndetësore 2014.

Përvoja humanitare ndërkombëtare me InterSOS dhe Handicap International.

Më shumë se njëzet vjet përvojë në Spitalin “San Camillo” IRCCS Lido në Venecia së pari si një fizioterapiste më pas si Koordinatore e Departamentit të Neurorehabilitimit.

Tutor klinik dhe akademik për studentët e kursit trevjeçar dhe masterit në UNIPD.

Nga fundi i janarit 2020, Fizioterapiste e pavarur në studion e saj Fisio133.

-

Key Lecturers
Dott. Caterina Gruosso
Nursing Sciences and Neuropsychiatric
Rehabilitation Techniques

Biography

Dott. Caterina Gruosso received a Master's Degree in Rehabilitation Sciences of Health Professions

with a final grade of 110/110 with honors from the University of Rome, Tor Vergata and previously a Diploma in Physiotherapy with a final grade of 110 / 110 with honors from the University of Rome La Sapienza.

Her professional clinical training, developed at the IRCCS Santa Lucia Foundation in Rome - a highly specialized hospital for neurological rehabilitation - for more than 15 years, has allowed her to obtain specific expertise in the field of rehabilitation of patients with neurological, chronic diseases, degenerative and polytraumatic patients.

She is an Assistant Professor/Lecturer in the "Integrated Rehabilitation Sciences" MED / 48 chair, at the University of Tor Vergata in Rome, in the Master in Rehabilitation Sciences of Health Professions and in the three-year course in Physiotherapy at the Catholic University of Our Lady of the Good Council, with teaching duties in the chair of "Rehabilitation Methodology" DKA/48.

It provides training courses for physiotherapists and other health professionals within the company's training plans with the release of ECM. Currently she works as a freelancer. She is a member of the scientific society SIUD, the Italian Society of Urodynamics and Pelvic Floor.

Dott. LoredanaGigli

Nursing Sciences and Neuropsychiatric Rehabilitation Techniques

Biography

LoredanaGigli received her University degree as a rehabilitation therapist in 1988 at the Sapienza University of Rome.

After some short experiences in nursing homes and home care, her important professional activity began at Ostia

Paraplegic Center, where she worked from 1991 to 2002, acquiring specific expertise in the field of rehabilitation of patients with disabilities. spine and neurological diseases.

In 2002 he was appointed Director of the didactic office of the Diploma Course in Physiotherapy at Tor Vergata University, ASL Rome D office, a role he held until 2011. At the same time he became Head of Training and Updating of Rehabilitation Professions in ASL Roma D, a role he held from 2005 to 2017.

She is As/Lecturer in the Diploma Course in Physiotherapy at Tor Vergata University and in the Diploma Course in Nursing since 2002; taught in the Master of Coordination functions at Tor Vergata University in A.Y. 2009/2010 and in the Master of Science in Rehabilitation Health Professions course at Sapienza University in 2015/2016 and 2016/2017. Currently, she works as a district rehabilitation coordinator in ASL Roma 3, and in Clinical Risk Management activities.

She gives training courses for physiotherapists and other health professionals and participates as a speaker in national and international conferences, and is a member of the Italian Association of Physiotherapists.

Dott. Simonetta Rossi

**Nursing Sciences and Neuropsychiatric
Rehabilitation Techniques**

Biography

Class 1970, Physiotherapist since 1992, Master of science in Rehabilitation sciences of the health professions in 2010. Master's degree (Italian) in Management and coordination of the health

professions 2014.

International humanitarian experience with InterSOS and Handicap International.

More than twenty years experience at the Hospital "San Camillo" IRCCS Lido in Venice first as a physiotherapist then as Coordinator of the Neurorehabilitation Department.

Clinical and academic tutor for students of the three-year and master's degree course in UNIPD.

From the end of January 2020 Physiotherapist freelancer at his own studio Fizio133.

Libri i Abstrakteve
Sesionet paralele - Abstraktet

“PROTOKOLLET E REHABILITIMIT NË CERVIKALGJITËPOSTURALE”

Prof. Asc. Irena Kola¹, MSc Roxhensa Sula², Kejdi Keçi³

¹Universiteti i Mjekësisë , Fakulteti i Shkencave Mjekësore Teknike, irena.kola@hotmail.com

²Universiteti “Aldent” , roxhensa.sula@ual.edu.al

³Universiteti “Aldent” , kejdj.keci@student.ual.edu.al

Abstrakt

Hyrje: Cervikalgjite janë dhimbjet cervikale me faktorë të shumtë etiologjik. Në cervikalgjite posturale muskujt të cilët preken më së shumti janë muskujt extensorë. Studimi ynë do të përqendrohet në analizën protokolleve rehabilituese të aplikuara tek pacientët me probleme muskulore.

Objektivi i temës është krahasimi i dy protokolleve rehabilituese përse i takon funksionalitetit dhe efektshmërisë së tyre në cervikalgji posturale tek pacientët e marrë në trajtim. Krahasimi u realizua midis protokollit të **teknikave miofasciale, traksionit manual dhe stretching** tek një grup pacientësh dhe aplikimit të **ultratingullit dhe traksionit gravitacional** tek grupi i dytë i pacientëve. Për të dyja grupet u përcaktua terapia ushtrimore e përbashkët e miratuar nga *Orthopaedic Specialists of North Carolina* në vitin 2004.

Metodologjia: Në studim u përzgjedhën 27 pacietë të ndarë në dy grupe të paraqitur në pavionin e fizioterapisë në spitalin e Sarandës. Vlerësuam shikallën e dhimbjes dhe forcës muskulore para dhe pas protokolleve të rehabilitimit dhe u bë krahasimi i rezultateve të tyre. Pacientët janë trajtuar për 15 seancave rehabilituese (3 herë në javë për 60 minuta). Kriteret e përfshirjes janë:

- Pacientë me cervikalgji posturale
- Mosha e përfshirjes nga 30 deri në 45 vjeç
- Profesionin që kryenin është 15 pacietë ekonomistë dhe 12 punonjës IT, nga të cilët 20 femra dhe 7 meshkuj
- Të kishin kryer ekzaminime imazherike që përjashtonin patologji të pjesës cervikale të kolonës

Kriteret përjashtuese janë pacietë me hernie diskale cervikale, spondilolistezë cervikale, spondiloartroza cervikale, traumat cervika, etj.

Rezultatet: Bazuar tek rezultatet e vlerësimit të dhimbjes dhe forcës muskulore para dhe pas trajtimit u pa se protokollin me teknikat miofasciale, stretching dhe traksionin manual rezultoi më efikas në përmirësimin e dhimbjes dhe forcës muskulore krahasuar me protokollin e rehabilitimit me ultratingull dhe traksionin gravitacional.

Konkluzione: Rehabilitimi i cervikalgjisë posturale rezultoi më i suksesshëm në qetësimin e dhimbjeve me teknikat miofasciale stretching dhe traksionin manual krahasuar me aplikimin e ultratingullit dhe traksionit gravitacional.

Fjalët kyçe: Cervikalgji, posturë, teknika miofasciale, traksion, ultratingull.

"REHABILITATION PROTOCOLS IN POSTURAL CERVICALGITIS"

Prof. Asc. Irena Kola¹, MSc Roxensa Sula², Kejdi Keçi³

¹University of Medicine, Faculty of Technical Medical Sciences, irena.kola@hotmail.com

²"Aldent" University, roxhensa.sula@ual.edu.al

³"Aldent" University, kejdi.keci@student.ual.edu.al

Abstract

Introduction: Cervicalgias are cervical pains with multiple etiological factors. In postural cervicalgias, the most affected muscles are the extensor muscles. Our study will focus on the analysis of rehabilitation protocols applied to patients with muscle problems.

The objective of the topic is the comparison of two rehabilitation protocols in terms of their functionality and effectiveness in postural cervicalgia in patients receiving treatment. The comparison was made between the protocol of myofascial techniques, manual traction and stretching in one group of patients and the application of ultrasound and gravitational traction in the second group of patients. For both groups, the joint exercise therapy approved by the Orthopedic Specialists of North Carolina in 2004 was determined.

Methodology: In the study, 27 patients were selected, divided into two groups, presented at the physiotherapy ward at the Saranda hospital. We assessed the degree of pain and muscle strengt before and after the rehabilitation protocols and compared their results. Patients were treated for 15 rehabilitation sessions (3 times a week for 60 minutes). The inclusion criteria are:

- Patients with postural cervicalgia
- Age of involvement from 30 to 45 years
- The profession performed by 15 economists and 12 IT workers, of which 20 women and 7 men
- They had performed imaging examinations that excluded pathology of the cervical part of the column

The exclusion criteria are patients with cervical disc herniation, cervical spondylolisthesis, cervical spondyloarthritis, cervical trauma, etc.

Results: Based on the results of the assessment of pain and muscle strength before and after treatment, it was seen that the protocol with myofascial techniques, stretching and manualtraction was more effective in improving pain and muscle strength compared to the protocol of ultrasound rehabilitation and gravitational traction.

Conclusions: Postural cervicalgia rehabilitation was more successful in relieving pain with myofascial stretching and manual traction techniques compared to the application of ultrasound and gravitational traction.

Key words: Cervicalgia, posture, myofascial technique, traction, ultrasound.

“EFEKTET E FIZIOTERAPISË NË SINDROMËN E LODHJES KRONIKE TEK PACIENTËT POST COVID-19”

Prof.Asc Enkeleda Sinaj¹,Dr Vjollca Ndreu¹, Prof.Asc Fatjona Kamberi²,Prof.Asc Ilirjana Zekja¹

¹Universiteti i Mjekesise Fakulteti i Shkencave Mjekesose Teknike

²Universiteti Ismail Qemali ,Vlore

Abstrakt

Hyrje: Tre vite nga fillimi i pandemisë, ka shumë studime për pasojat e mundshme afatgjata tek pacientët e prekur nga COVID-19, ku ndër më të përmendurat është sindroma e lodhjes kronike.

Qëllimi: Theksimi i shkaqeve që qëndrojnë në themel të sindromit të lodhjes kronike pas COVID-19 është thelbësor për zhvillimin e metodave të parandalimit, të trajtimit dhe rehabilitimit për këtë sindromë.

Metodologjia: Ky punim bazohet në rishikimin e literaturës në vitet 2020-2022 mbi efektet afatgjata post COVID-19 me qëllim integrimin e njohurive që kanë të bëjnë me patofiziologjinë dhe efektet e fizioterapisë në Sindromën e lodhjes kronike post COVID-19.

Rezultate: Në literature shumë studime hedhin hipotezën se disfunksioni i sistemit limfatik post Covid është shkaktor i rritjes së presionit intrakranial dhe sindromës së lodhjes kronike post-COVID-19.

Konkuzione: Pacientet me Sindromin e lodhjes kronike post COVID-19 kanë gjetur përmirësim të simptomave me teknikat e drenimit limfatik intrakranial. Për më tepër, kërkimet e mëtejshme në këtë fushë mund të ofrojnë njohuri të reja në kuptimin e Sindromës së lodhjes kronike dhe trajtimin rehabilitues të saj.

Fjale kyce: Sindromi i lodhjes kronike, post COVID - 19, presioni intra - kranial, drenimi limfatik,

"PHYSIOTHERAPY'S EFFECTS ON CHRONIC FATIGUE SYNDROME IN PATIENTS POST COVID - 19"

Prof. Asc Enkeleda Sinaj¹, Dr Vjollca Ndreu², Prof. Asc Fatjona Kamberi², Prof. Asc. Ilirjana Zekja¹

¹University of Medicine, Faculty of Medical and Technical Sciences

²Ismail Qemali University, Vlore

Abstract

Introduction: Three years from the beginning of the pandemic, there are now many studies that talk about the possible long-term consequences in patients affected by COVID-19, where among the most mentioned is chronic fatigue syndrome.

Purpose: Outlining the causes behind chronic fatigue syndrome following COVID-19 is critical for developing preventive, treatment, and rehabilitation techniques for this illness.

Methodology: This paper is based on the literature review in the years 2020-2022 on the longterm effects post COVID-19 in order to integrate the knowledge related to the pathophysiology and the effects of physiotherapy in Chronic Fatigue Syndrome post COVID-19.

Results: In the literature, many studies hypothesize that post-COVID lymphatic system dysfunction is the cause of increased intracranial pressure and chronic fatigue syndrome post-COVID-19.

Conclusions: Patients with chronic fatigue syndrome post COVID-19 have found improvement in symptoms with intracranial lymphatic drainage techniques. Furthermore, further research in this area may also provide new insights into the understanding of Chronic Fatigue Syndrome and its rehabilitative treatment.

Key words: Chronic fatigue syndrome, post COVID - 19, intracranial pressure, lymphatic drainage

“Përqasja multidisiplinare dhe përfshirja e fizioterapistëve në ekipin multidisiplinarsiguron një rritje të cilësisë së kujdesit ndaj pacientit”

¹Vjollca Shpata, Klejda Tani¹, Andromeda Lalaj¹, Ana Sulaj¹

¹Fakulteti i Shkencave të Rehabilitimit, Universiteti i Sporteve të Tiranës

Abstract

Hyrje: Në shumë spitale në vendet e zhvilluara fizioterapia shihet si pjesë integrale e menaxhimit të pacientëve, ajo konsiderohet një nga terapitë më kryesore dhe më konsistente të kujdesit shëndetësor.

Qëllimi i studimit: Përcaktimi i rolit të fizioterapistit në ekipin multidisiplinar dhe si ushtrohet përqasja multidisiplinare në shërbimin shëndetësor spitalor.

Metodologjia: Studim deskriptiv i kryer në dy spitale universitare QSUT dhe SQUIT. Me anë të një pyetësoi drejtuar fizioterapistëve që punojnë në këto dy qendra spitalore u vlerësuan praktikat e fizioterapisë në Njësitë e Kujdesit Intensiv dhe roli i fizioterapistëve në to.

Rezultatet dhe diskutime: Rezultoi se procedurat fizioterapeutike nuk kryheshin në mënyrë të rregullt dhe nuk kishte fizioterapistë që të punonin ekskluzivisht në Njësitë e Kujdesit Intensiv. Jo gjithnjë fizioterapistët vlerësonin të gjithë pacientët, shpesh ata vlerësonin pacientët dhe kryenin procedurat fizioterapeutike në ta pas referimit nga ana e mjekëve. Një fizioterapist kryente procedurat fizioterapeutike në një Njësi të Kujdesit Intensiv me 10 ose më shumë shtretër. Organizimi i tryezave multidisiplinare dhe diskutimi i rasteve në prani të të gjithë ekipit multidisiplinar nuk ishte praktikë në këto spitale.

Menaxhimi respirator, vlerësimi dhe menaxhimi i komplikacioneve neurologjike dhe muskulo-skeletore përbëjnë një pjesë të rëndësishme të rolit të fizioterapistit. Është pikërisht ky vlerësim multisistemik dhe i individualizuar i pacientit që përcakton rolin e fizioterapistit, krahasuar me infermierët dhe anëtarët e tjerë të ekipit multidisiplinar.

Një përqasje që ka rezultuar e suksesshme në trajtimin e pacientëve është përqasja e ekipit: tryezat multidisiplinare shërbejnë për të rritur komunikimin dhe koordinimin e kujdesit. Strategjitë e ndjekura janë: qartësimi i qëllimeve ditore për secilin pacient sipas disiplinave (infermierë, mjekë, fizioterapistë, etj) dhe standardizimi i praktikës: përdorimi i protokolleve të bazuara në ekip për të arritur qëllimet për pacientët. Që të shtohet kujdesi ndaj pacientit dhe të përmirësohet ecuria hospitalore e tyre, është e nevojshme një qasje multidisiplinare. Përveç kësaj, një ekip multidisiplinar që bashkëpunon siguron një ambient pune më të sigurt, kënaqësi në punë dhe rritje të angazhimit të stafit. Ndryshimi i praktikave të kujdesit të pacientëve është sfidë, ndaj lipset të bëhen përpjekje të vazhdueshme për të zhvilluar strategji të cilat do të sigurojnë staf të përshtatshëm të fizioterapistëve në spitale.

Konkluzione: Fizioterapistët duhet të jenë pjesë e ekipit multidisiplinar të kujdesit shëndetësor, në mënyrë që të ofrojnë shërbim fizioterapeutik me cilësi të lartë, duke përmirësuar ecurinë e pacientëve. Kjo duhet të shtojë presionin mbi politikëbërësit shëndetësorë për rritjen e burimeve njerëzore, rritjen e hapësirave dhe mjeteve ndihmëse në trajtimin fizioterapeutik të pacientëve të hospitalizuar.

Fjalë kyçe: Fizioterapi, fizioterapist, ekip multidisiplinar, përqasje multidisiplinare

"THE MULTIDISCIPLINARY APPROACH AND THE INCLUSION OF PHYSIOTHERAPISTS IN THE MULTIDISCIPLINARY TEAM ENSURES AN INCREASE IN THE QUALITY OF PATIENT CARE "

¹Vjollca Shpata, Klejda Tani¹, Andromeda Lalaj¹, Ana Sulaj¹

¹Faculty of Rehabilitation Sciences, University of Sports of Tirana

Abstract

Introduction: In many hospitals in developed countries physiotherapy is seen as an integral part of patient management, it is considered one of the most important and consistent health care therapies.

The purpose of the study: Determining the role of the physiotherapist in the multidisciplinary team and how the multidisciplinary approach is practiced in the hospital health service.

Methodology: Descriptive study conducted in two university hospitals QSUT and SQU. By means of a questionnaire addressed to physiotherapists working in these two hospital centers, physiotherapy practices in the Intensive Care Units and the role of physiotherapists in them were evaluated.

Results and discussions: It turned out that physiotherapeutic procedures were not performed regularly and there were no physiotherapists working exclusively in Intensive Care Units. Physiotherapists did not always assess all patients, often they assessed patients and performed physiotherapeutic procedures on them after referral by doctors. A physiotherapist performed physiotherapy procedures in an Intensive Care Unit with 10 or more beds. Organizing multidisciplinary tables and discussing cases in the presence of the entire multidisciplinary team was not a practice in these hospitals. Respiratory management, assessment and management of neurological and musculoskeletal complications form an important part of the physiotherapist's role. It is precisely this multisystem and individualized assessment of the patient that defines the role of the physiotherapist, compared to nurses and other members of the multidisciplinary team. One approach that has proven successful in treating patients is the team approach: multidisciplinary tables serve to increase communication and coordination of care. The strategies followed are: clarification of daily goals for each patient according to disciplines (nurses, doctors, physiotherapists, etc.) and standardization of practice: use of team-based protocols to achieve goals for patients.

To enhance patient care and improve their hospital performance, a multidisciplinary approach is necessary. In addition, a collaborative multidisciplinary team ensures a safer work environment, job satisfaction and increased staff engagement. Changing patient care practices is a challenge, so continuous efforts are needed to develop strategies that will ensure adequate staffing of physiotherapists in hospitals.

Conclusions: Physiotherapists should be part of the multidisciplinary health care team in order to provide high quality physiotherapy service, improving the performance of patients. This should increase the pressure on health policy makers to increase human resources, increase spaces and aids in the physiotherapeutic treatment of hospitalized patients.

Keywords: Physiotherapy, physiotherapist, multidisciplinary team, multidisciplinary approach.

"Efikasiteti i tele-rehabilitimit respirator në pacientët me COPD: Rishikimi sistematik dhe meta-analiza"

Josuel Ora¹, MD; Emanuela Prendi², PhD; Maria Laura Attinà², PT; Mario Cazzola, Prof MD³;Luigino Calzetta⁴, Prof.³; Paola Rogliani^{1,3} Prof. MD;

¹Divizioni i Mjekësisë Respiratore, Spitali Universitar Policlinico Tor Vergata, Romë, Itali ²Departamenti i Shkencave të Biomjekësisë, Universiteti Katolik "Nostra Signora del Buon Consiglio", Tiranë, Shqipëri

³Njësia e Mjekësisë së frymëmarrjes, Departamenti i Mjekësisë Eksperimentale, Universiteti i Romës "Tor Vergata", Romë, Itali

⁴Departamenti i Mjekësisë dhe Kirurgjisë, Njësia e Sëmundjeve të frymëmarrjes dhe Funkcionit të Mushkërive, Universiteti i Parmës, Parma, Itali

Autor përkatës:

* Dr. Josuel Ora, Divizioni i Mjekësisë Respiratore, Spitali Universitar "Policlinico Tor Vergata", Viale Oxford 81, 00133 - Romë, Itali. E-mail: josuel.ora@ptvonline.it Telefon: +39 3476177430.

ABSTRAKT

Hyrje: Rehabilitimi pulmonar (PR) është një ndërhyrje e provuar dhe efektive për sëmundjen pulmonare obstruktive kronike (SPOK). Pandemia e fundit ka rritur interesin për shërbimet e reja, të tilla si telerehabilitimi (Tele-R).

Qëllimi i këtij studimi ishte të rishikonte në mënyrë sistematike efektet e Tele-R në COPD në: 1) kapacitetin ushtrues të vlerësuar me testin e ecjes 6 minuta (6MWT); 2) dispnea (Këshilli i Kërkimeve Mjekësore i modifikuar – mMRC); 3) Kontrolli i COPD (testi i vlerësimit të COPD - CAT). Analiza krahasoi Tele-R kundrejt jo rehabilitimit në qendra specifike dhe Tele-R kundrejt rehabilitimit në qendra specifike..

Metodologjia: Kjo meta-analizë është bërë sipas rekomandimeve të PRISMA-s. Meta-analizë në dyshe përfshin të dhëna të marra nga studimet që regjistruan 758 pacientë me COPD.

Rezultatet: Tele-R krahasuar me mungesën e rehabilitimit përmirësoi distancën 6MWT prej 48 m (CI: 24, 72; p.<0.001) dhe mMRC prej -1.02U (CI: -1.49, -0.59; p.<0.001) , dhe CAT prej -5.74U (CI: -7.42, -0.407; p.<0.001). Tele-R krahasuar me rehabilitimin në qendra specifike nuk tregoi asnjë ndryshim në distancën 6MWT (p.=0.563), mMRC (p.=0.911) dhe CAT (p.=0.85).

Konkluzionet: Tek pacientët me COPD, Tele-R është efektiv në përmirësimin e tolerancës ndaj ushtrimeve dhe rezultateve të raportuara nga pacientët dhe duket të jetë një alternativë e vlefshme për rehabilitimin e bazuar në qendrat specifike, por nevojiten më shumë studime për të kuptuar më mirë sesi të zgjidhni pacientët e duhur dhe cilët lloji i Tele-R është më i përshtatshëm.

Fjalët kyçe: Rehabilitimi pulmonar, Pacientë me COPD, ndërhyrje, Tele-Rehabilitim.

“Efficacy of Respiratory Tele-Rehabilitation in COPD Patients: Systematic Review and Meta-Analysis”

Josuel Ora¹, MD; Emanuela Prendi², PhD; Maria Laura Attinà², PT; Mario Cazzola, Prof MD³;Luigino Calzetta⁴, Prof.³; Paola Rogliani^{1,3} Prof. MD;

¹Division of Respiratory Medicine, University Hospital Policlinico Tor Vergata, Rome, Italy

²Department of Biomedicine Sciences, Catholic University “Nostra Signora del Buon Consiglio”, Tirane, Albania

³Unit of Respiratory Medicine, Department of Experimental Medicine, University of Rome “Tor Vergata”, Rome, Italy

⁴Department of Medicine and Surgery, Respiratory Disease and Lung Function Unit, University of Parma, Parma, Italy

Corresponding author:

* Dr. Josuel Ora, Division of Respiratory Medicine, University Hospital “Policlinico Tor Vergata”, Viale Oxford 81, 00133 - Rome, Italy. E-mail: josuel.ora@ptvonline.it Phone: +39 3476177430.

ABSTRACT

Introduction: Pulmonary rehabilitation (PR) is a proven and effective intervention for chronic obstructive pulmonary disease (COPD). The recent pandemic has raised interest on new services, such as telerehabilitation (Tele-R).

The aim of this study was to systematically review the effects of Tele-R in COPD on: 1) exercise capacity evaluated by the 6 minute walk test (6MWT); 2) dyspnea (modified Medical Research Council – mMRC); 3) COPD control (the COPD assessment test - CAT). The analysis compared Tele-R versus no rehabilitation and Tele-R versus center-based rehabilitation.

Methodology: This meta-analysis was undertaken according to PRISMA recommendations. This pairwise meta-analysis included data obtained from studies that enrolled 758 COPD patients.

Results: The tele-R compared to no rehabilitation improved the 6MWT distance of 48 m (CI: 24, 72; p.<0.001) and the mMRC of -1.02U (CI: -1.49, -0.59; p.<0.001), and the CAT of -5.74U (CI: -7.42, -0.407; p.<0.001). The tele-R compared to center-based rehabilitation showed no difference on 6MWT distance (p.=0.563), mMRC (p.=0.911), and CAT (p.=0.85).

Conclusion: In COPD patients, Tele-R is effective in improving exercise tolerance and patient-reported outcomes and it seems to be a valid alternative to center-based rehabilitation, but more studies are needed to better understand how to select the right patients and which kind of Tele-R is more appropriate.

Keywords: Pulmonary rehabilitation, COPD Patients, intervention, Tele-Rehabilitation

“COVID 19 DHE KOMPLIKIMET KARDIOVASKULARE“

Eva Muja, Xhoi Doko, Sonil Marko, Ilir Akshija, Ilirian Laçi

Abstrakt

Hyrje: Coronavirus 2019 (COVID-19) u përhap me shpejtësi në mbarë botën duke u bërë një emergjencë globale e shëndetit publik. Shkaktohet nga një koronavirus beta i ARN-së me mbështjellje të re, të bllokuar pozitivisht, i quajtur sindroma e rëndë akute e frymëmarrjes koronavirus 2 (SARS-CoV-2). Është zbuluar se COVID-19 ndërvepron dhe ndikon në sistemin kardiovaskular që çon në dëmtime të miokardit dhe mosfunksionim kardiak dhe endotelial kryesisht përmes receptorit të enzimës konvertuese të angiotenzinës 2 (ACE-2). Nga njëra anë, simptomat e frymëmarrjes janë më të këqija te pacientët me COVID-19 me çrregullime para-ekzistuese të zezës, nga ana tjetër, mosfunksionimi kardiak i ri është i zakonshëm në këtë nëngrup. Në të vërtetë, dëmtimi i zezës u vu re edhe pa karakteristikat klinike të sëmundjes së frymëmarrjes.

Metodat: Ne përfshimë 219 pacientë në studim që plotësonin kriteret tona të pranimit. Pacientët u ndanë në 2 kategori sipas ashpërsisë së sëmundjes Covid -19: 1-E moderuar; 2 - e rëndë. (Sipas klasifikimit, në këtë grup përfshihen të gjithë pacientët që nuk kanë nevojë për kujdes intensiv në momentin e pranimit dhe kërkojnë sasi të ulëta të suplementeve të oksigjenit < 5L) dhe Kritike (Të gjithë pacientët e paqëndrueshëm që kërkojnë oksigjenim me litra të lartë >5 L dhe kujdes intensiv).

Rezultatet: Të dhënat tona tregojnë se 65.1% e pacientëve që paraqiten me hipertension arterial zhvillojnë Covid 19 kritik dhe 56.4% e atyre pa hipertension arterial kanë COVID 19 të moderuar deri në të rëndë. 81.0% e pacientëve të diagnostikuar me diabet mellitus 2, manifestojnë COVID-19 kritike, 19.0 % e rasteve në vend të kësaj manifestojnë Covid-19 të moderuar-të rëndë. Sëmundja ishemike e zezës si një ndër komplikacionet e vizualizuara gjatë Covid 19. Është vërejtur në 31 pacientë, nga të cilët 22 pacientë përjetuan gjendje kritike gjatë infektimit me COVID-19, duke përbërë gjithsej 71.0% të rasteve dhe 9 pacientë përjetuan një formë të moderuar-të rëndë të Covid 19 (29.0%). Rezultatet e vdekshmërisë tregojnë se nga 42 pacientë me diabet mellitus, 57,1% (24 pacientë) përballen me vdekje dhe nga 177 pacientë pa diabet mellitus, vetëm 25,4% (45 pacientë) e kanë këtë rezultat. Nga 31 pacientë me sëmundje ishemike të zezës gjatë sëmundjes Covid 19, 11 pacientë ose 35,5% shkojnë drejt vdekjes. Mund të shohim gjithashtu se nga 188 raste klinike që nuk kanë sëmundje ishemike të zezës si komplikacion nga Covid 19, vetëm 58 pacientë shkojnë në vdekje, pra 30.9%.

Konkluzionet: Ky studim origjinal konfirmon se Covid 19, duke qenë një sëmundje infektive e aftë për të shkaktuar një inflamacion të rëndësishëm sistemik, mund të komprometojë sistemin kardiovaskular duke predispozuar për disa komplikime si fillimi i sëmundjes ishemike të zezës dhe aritmive. Hipertensioni arterial, diabeti mellitus dhe sëmundja ishemike e zezës janë faktorë të rëndësishëm për zhvillimin e një sëmundjeje të rëndë Covid dhe diabeti mellitus është një faktor statistikisht i rëndësishëm për vdekshmërinë.

Fjalët kyçe: Covid 19, hipertension arterial, diabet, ashpërsi, vdekshmëri

“COVID 19 AND CARDIOVASCULAR COMPLICATIONS”

Eva Muja, Xhoi Doko, Sonil Marko, Ilir Akshija, Ilirian Laçi

Abstract

Introduction: Coronavirus disease 2019 (COVID-19) rapidly spread around the world becoming a global public health emergency. It is caused by a novel enveloped, positively stranded RNA beta coronavirus named severe acute respiratory syndrome coronavirus 2 (SARS-CoV-2). COVID-19 has been found to interact and influence the cardiovascular system leading to myocardial damage and cardiac and endothelial dysfunction mainly through the angiotensin 2 converting enzyme receptor (ACE-2). On the one hand, respiratory symptoms are worse in COVID-19 patients with pre-existing heart disorders, on the other hand, new-onset cardiac dysfunction is common in this subgroup. Indeed, heart damage was noted even without the clinical features of respiratory disease.

Methods: We included 219 patients in the study who met our admission criteria. Patients were divided into 2 categories according to the severity of the disease covid -19: Moderate - severe (According to the classification, this group includes all patients who do not need intensive care at the time of admission and require low amounts of oxygen supplementation < 5L) and Critical (All unstable patients requiring high-liter oxygenation >5 L and intensive care).

Results: Our data show that 65.1% of patients presenting with arterial hypertension develop critical covid 19 and 56.4% of those without arterial hypertension have moderate to severe covid 19. 81.0% of patients diagnosed with diabetes mellitus 2, manifest critical covid -19, 19.0% of cases instead manifest moderate-severe covid-19. Ischemic heart disease as one of the complications visualized during covid 19 was observed in 31 patients, from which 22 patients experience critical covid 19, constituting a total of 71.0% of cases and 9 patients experience a moderate-severe form of covid 19 (29.0%). The results of mortality show that from 42 patients with diabetes mellitus, 57.1% (24 patients) face death and from 177 patients without diabetes mellitus, only 25.4% (45 patients) has this result. From 31 patients with ischemic heart disease during Covid 19 disease, 11 patients or 35.5% go to death. We can also see that from 188 clinical cases that do not have ischemic heart disease as a complication from covid 19, only 58 patients go to death, therefore 30.9%.

Conclusion: This original study confirms that Covid 19, being an infectious disease capable of causing an important systemic inflammation, can compromise the cardiovascular system by predisposing to some complications such as the onset of ischemic heart disease and arrhythmias. Arterial hypertension, Diabetes mellitus and Ischemic heart disease are significant factors for the development of a severe Covid disease and Diabetes mellitus is a statistically significant factor for mortality.

Key words: covid 19, arterial hypertension, diabetes, severity, mortality

“VLERËSIMI I HIPERLORDOZAVE DHE HIPERKIFOZAVE TË KOLONËS VERTEBRALE TEK STUDENTËT”

¹MSc Roxhensa Sula, ²Prof. ASc. Irena Kola, ³Dorisa Nezaj

¹Universiteti “Aldent”, roxhensa.sula@ual.edu.al

²Universiteti i Mjekësisë, Fakulteti i Shkencave Mjekësore Teknike,
irena.kola@hotmail.com

³Universiteti “Aldent”, dorisa.nezaj@student.ual.edu.al

Abstrakt

Hyrja: Kolona vertebrale është strukturë anatomike e pozicionuar në pjesën posteriore të trungut. Në pamjen normale të saj vihen re dy kifoza dhe dy lordoza. Devijimet e kolonës vertebrale në planin sagital janë më të shpeshta hiperlordozat dhe hiperkifoza të cilat bëhen shkak për dhimbje të kolonës vertebrale.

Objektivi i temës është vlerësimi në planin sagital i lordozave dhe kifozeve tek studentët në universitetin “Aldent”. Ndërgjegjësimi i studentëve dhe të popullatës për korigjimin e posturave të gabuara, edukimin postural, këshillimin dhe rehabilitimin fizioterapeutik. Studentët duhet të ketë një informacion të detajuar për mënyrën e qëndrimit për të parandaluar dhimbjet e kolonës. **Metodologjia:** Janë marrë në studim 100 student të moshës 19-25 vjeçare të universitetit “Aldent”. Është bërë vlerësimi i kolonës vertebrale në planin sagital. Të 100 studentët kishin të përbashkët qëndrimin ulur për më shumë se 5 orë në ditë. Studentët të cilët rezultuan pozitivë nga vlerësimi primar i’u dha një pyetësor që do të plotësohej duke patur parasysh ADL-të e tyre (Activity Daily Life).

Rezultatet: Nga studimi i bërë u konstatua se nga 100 studentë rreth 55.71% e tyre rezultuan me devijime posturale të kolonës, hiperlordozë dhe hiperkifoza. Nga përpunimi statistikor i pyetësorit që plotësuan këta studentë u vu re se postura e gabuar ishte shkak kryesor i hiperlordozave, hiperkifozeve dhe dhimbjeve të kolonës.

Konkluzione: Pozicionimi i gabuar i studentëve është shkak kryesor i dhimbjeve të kolonës vertebrale. Edukimin postural, këshillimin dhe rehabilitimin fizioterapeutik janë të nevojshme për të eliminuar deformimet dhe dhimbjet e kolonës vertebrale.

Fjalët kyçe: Kolona vertebrale, devijim postural, vlerësim, rehabilitim fizioterapeutik.

"ASSESSMENT OF HYPERLORDOSIS AND HYPERKYPHOSIS OF THE VERTEBRAL COLUMN IN STUDENTS"

¹MSc Roxhensa Sula, ²Prof. ASc. Irena Kola, ³Dorisa Nezaj

¹"Aldent" University, roxhensa.sula@ual.edu.al

²University of Medicine, Faculty of Technical Medical Sciences, irena.kola@hotmail.com

³"Aldent" University, dorisa.nezaj@student.ual.edu.al

Abstract

Introduction: The vertebral column is an anatomical structure positioned in the posterior part of the trunk. In its normal appearance, two kyphosis and two lordosis can be observed. Deviations of the vertebral column in the sagittal plane are the most common hyperlordosis and hyperkyphosis, which cause pain in the vertebral column.

The objective of the topic is the assessment in the sagittal plane of lordosis and kyphosis in students at "Aldent" University. Awareness of students and the population for the correction of wrong postures, postural education, counseling and physiotherapeutic rehabilitation. Students should have detailed information on how to stand to prevent back pain.

Methodology: 100 students aged 19-25 from "Aldent" University were studied. The vertebral column was evaluated in the sagittal plane. All 100 students had in common sitting for more than

5 hours a day. Students who tested positive from the primary assessment were given a questionnaire to be completed considering their ADLs (Activity Daily Life).

Results: The study found that out of 100 students, about 55.71% of them had postural deviations of the column, hyperlordosis and hyperkyphosis. From the statistical processing of the questionnaire completed by these students, it was observed that wrong posture was the main cause of hyperlordosis, hyperkyphosis and column pain.

Conclusions: Incorrect positioning of students is the main cause of pain in the vertebral column. Postural education, counseling and physiotherapeutic rehabilitation are necessary to eliminate deformations and pains of the vertebral column.

Key words: Vertebral column, postural deviation, assessment, physiotherapeutic rehabilitation.

“AKTIVITETET SPORTIVE NË RRUGËN E NEUROREHABILITIMIT”

Rossi .Simonetta., PT, M.Sc.

Abstrakt

Hyrje: Pjesëmarrja e personave me patologji neurologjike në lundrim (veçanërisht në varkat me vela të vogla si "Hansa303") ose në kryerjen e një aktiviteti sportiv konsiderohet gjerësisht si rezultat pozitiv në vetëvlerësimin dhe shëndetin e përgjithshëm të pjesëmarrësve.

Objektivat: Përfshirja e pacientëve me patologji neurologjike në një aktivitet plotësues të qasjes konvencionale të neurorehabilitimit.

Metodologjia: Projektet "Lundrim për të gjithë" dhe "Primavera Paralimpike" u mbështetën nga Liga Detare Italiane, Komiteti Paraolimpik Italian, Seksioni Veneto dhe nga IRCCS San Camilloi Venecias. Pëlqimi i informuar u mor nga të gjithë pjesëmarrësit. Aktivitetet përfshinin udhëtimeme vela në lagunën e Venecias në baza javore (kohëzgjatja 2 orë) dhe pjesëmarrje në seancat sportive të jashtme ose të brendshme çdo dy javë në ambientet e rehabilitimit. U regjistruan si pacientë neurologjikë të shtruar dhe ambulatorë; FIM (Masa Funksionale e Pavarësisë) > 70 dhe EDSS (Shkalla e zgjeruar e statusit të aftësisë së kufizuar) midis 5.0-7.5 në rastin e pacientëve me sklerozë të shumëfishtë janë administruar të gjithë sipas shkallës Likert.

Rezultatet: Pas përfundimit të stërvitjes, të gjithë subjektet demonstuan aftësi për të kryer një gjest sportiv, për të lundruar në mënyrë të pavarur në erëra me forcë mesatare dhe treguan përmirësime psikologjike. Gjithashtu, subjektet mundën të merrnin pjesë në një aktivitet sportiv me familjet e tyre përkatëse dhe të ndjenin një ndjenjë optimizmi për të ardhmen e tyre.

Konkluzionet: Pas këtyre rezultateve, u bë propozimi për përfshirjen e terapisë sportive në kuadër të Projektit të Rehabilitimit Individual si një strategji për përmirësimin e cilësisë së jetës dhe riintegrimin social.

Fjalët kyce: sporti, cilësia e jetës, riintegrimi social, neurorehabilitimi.

“SPORTS ACTIVITIES IN THE NEURORIABILITATION PATH”

Rossi Simoneta., PT, M.Sc.

Abstract

Introduction: The participation of people with neurological pathology in navigation (particularly in small sailing boats such as "Hansa303") or in the performance of a sporting activity is widely regarded as having positive results on the self-esteem and general health of the participants.

Objective: To involve patients with neurological pathology in a complementary activity to the conventional neurorehabilitation approach.

Methodology: The "Sailing for all" and "Primavera Paralympic" projects were supported by the Italian Naval League, the Italian Paralympic Committee, Veneto Section and by the IRCCS San Camillo of Venice. Informed consent was obtained from all participants. Activities included sailing trips in the Venice lagoon on a weekly basis (duration 2 hours) and participation in biweekly outdoor or indoor sports sessions in the rehabilitation facility. Both inpatient and outpatient neurological patients were enrolled; FIM (Functional Independence Measure) > 70 and EDSS (Expanded Disability Status Scale) between 5.0-7.5 in the case of patients with Multiple Sclerosis all were administered the Likert scale.

Results: After the completion of the training, all the subjects demonstrated the ability to perform a sporting gesture, to navigate independently in winds of moderate strength and showed psychological improvements. In addition, the subjects were able to participate in a sporting activity with their respective families and felt a sense of optimism about their future.

Conclusions: Following these results, the proposal was made to include sports therapy within the Individual Rehabilitation Project as a strategy to improve the quality of life and social reintegration.

Keywords: sport, quality of life, social reintegration, neurorehabilitation.

“KINEZIOTERAPIA PREOPERATORE TEK PACIENTËT ME ARTROPLASTIKË TËKOKSOFEMORALIT SI PASOJË E OSTEARTRITIT”

Arnis Çarku, Vitalite Physiotherapy, Elbasan, Shqipëri

Abstrakt

Qëllimi i këtij studimi është të identifikojë ndikimin e fizioterapisë preoperatore mbi dhimbjen, funksionalitetin dhe cilësinë e jetës të pacientëve me artroplastikë totale të koksofemoralit dhe ndikimin e BMI dhe moshës mbi efektet e saj.

Metodologjia: Për të realizuar këtë studim eksperimental është përfshirë një mostër prej 10 inividësh të cilët janë ndarë në 2 grupe nga moshë 49 deri në 63 vjeç. Personat janë ndarë në dy grupe, grupi parë janë pacientët të cilëve u është ushtruar kinesoterapi para operacionit edhe pas operacionit. Koha e trajtimit para operacionit ka qenë deri 12 javë ndërsa pas operacionit 16 javë. Ndërsa grupit të dytë i është nënshtruar kinesioterapi vetëm pas operacionit për 16 javë. Subjektet u janë nënshtruar disa testeve vlerësimi.

Rezultatet. Të gjithë subjektet e mbaruan me sukses testimin. Nga subjektet kemi marrë një anamnezë të bazuar mbi moshën, gjininë, BMI, ku këtyre pacientëve u është matur dhimbja në bazë të testit VAS. Me matjen e VAS1 mesatarja për grupin e parë ishte 7.2, mesatarja e VAS2 për grupin e parë ishte 5.8, mesatarja e VAS3 për grupin e parë ishte 3.4, kurse mesatarja e VAS4 për grupin e parë ishte 2.8. Mesatarja e VAS1 për grupin e dytë ishte 7.2, mesatarja e VAS2 për grupin e dytë ishte 8.6 dhe mesatarja e VAS3 për grupin e dytë ishte 3.4.

Konkluzioni. Kinezioterapia preoperatore ndikon në uljen e dhimbjes, përmirësimin e funksionit dhe rritjen e cilësisë së jetës më shumë se vetëm kinesioterapia postoperatore. Nuk ka lidhje të fortë se rezultatet e kinesioterapisë preoperatore ndikohet nga moshë, BMI-ja.

Fjalë kyçe. Kinesioterapi, artroplastikë, osteoartrit, VAS, 6MWST, TUG.

“PREOPERATIVE KINESIOTHERAPY IN PATIENTS WITH COXOFEMORALARTHROPLASTY AS A RESULT OF OSTEARTHRTIS”

Anis Çarku, Fizioterapia Vitalite, Elbasan, Shqipëri

Abstract

Purpose. The aim of this study is to identify the impact of preoperative physiotherapy on pain, functionality and quality of life of patients with total coxofemoral arthroplasty and the impact of BMI and age on its effects.

Methodology. To conduct this experimental study, a sample of 10 individuals was included who were divided into 2 groups from 49 to 63 years old. The persons are divided into two groups, the first group are the patients who underwent kinesiotherapy before the operation and after the operation. The treatment time before surgery was up to 12 weeks while after surgery 16 weeks. While the second group underwent kinesiotherapy only after surgery for 16 weeks. Subjects have undergone several assessment tests.

Results. All subjects successfully completed the testing. From the subjects we received a history based on age, gender, BMI, where the pain of these patients was measured based on the VAS test. By measuring VAS1 the mean for the first group was 7.2, the mean of VAS2 for the first group was 5.8, the mean of VAS3 for the first group was 3.4, and the mean of VAS4 for the first group was 2.8. The mean of VAS1 for the second group was 7.2, the mean of VAS2 for the second group was 8.6, the mean of VAS3 for the second group was 3.4.

Conclusion. Preoperative kinesiotherapy reduces pain, improves function and increases quality of life more than just postoperative kinesiotherapy. There is no strong link that the results of preoperative kinesiotherapy are influenced by age, BMI.

Keywords. Kinesiotherapy, arthroplasty, osteoarthritis, VAS, 6MWST, TUG.

**“TEKNIKA TRANSPORTALE VERSUS TRANSTIBIAL DRILLING OF CREATING
TUNELFEMORAL IN RICONSTRUCTION ARTROSKOPIC LIGAMENT
CRUCIATE ANTERIOR DUKE PËRDORUR AUTOGRAFT TEENDON
HAMSTRING”**

Anxhela Ahmataj¹ Perli Rusi²

¹Fizioterapist, Spitali Universitar i Traumës, Qendra Mjekësore San Vitale

**²Shef i departamentit të fizioterapisë, Spitali Universitar i Traumës, “Rusi, Klinika
Mjekësore”**

Abstrakt

Hyrje: Rindërtimi i ligamentit kruciat anterior me autograft të tendinit të Hamstring-ut me procedurë artroskopike është bërë me dy teknika operative, atë transtibiale, ku tuneli i kockës së femurit është i varur nga tuneli i kockës së tibias dhe tjetri, teknika transportuese, ku tuneli femoral shpohet përmes një porte anteromedial, dhe transplantit mund të vendoset më anatomikisht duke çuar në një stabilitet më të mirë të gjurit teorikisht.

Qëllimi i këtij studimi është të krahasojë rezultatin klinik të teknikës transtibiale dhe teknikës transportuese për shpimin e tunelit femoral në rindërtimin artroskopik të ACL-së duke përdorur autotransplantin e tendinit të hamstringut.

Metodologjia: Të gjithë pacientët e operuar ndërmjet viteve 2015 dhe 2021 iu drejtuan për pranueshmëri. Vlerësimi i verbër i rezultatit të IKDC, testi i zhvendosjes së pivotit, koha e rikuperimit nga operacioni u morën nga të dy grupet transtibiale dhe ato transportuese.

Rezultatet: Gjatë kësaj periudhe, grupi transportues tregon rezultate dukshëm më të mira IKDC, stabilitet më të lartë anteroposterior të gjurit dhe kohë më të shkurtër rikuperimi nga operacioni.

Konkluzione: Duhet përmendur se artroskopia e rupturave të ACL nga një kirurg ortoped ekspert e bën pacientin t'i nënshtrohet rikonstruksionit të ligamentit ACL ose në një teknikë transtibiale ose të transportueshme.

Fjalë kyçe: ligament i kryqëzuar anterior, artroskopi, teknikë transtibiale, teknikë transportuese.

**“TRANSPORTAL VERSUS TRANSTIBIAL DRILLING TECHNIQUE OF
CREATING FEMORAL TUNNEL IN ARTHROSCOPIC ANTERIOR CRUCIATE
LIGAMENT
RECONSTRUCTION USING HAMSTRING TENDON AUTOGRAFT”**

Anxhela Ahmataj¹ Perli Rusi²

¹Physiotherapist, University Hospital of Trauma, San Vitale Medical Center

²Head of physiotherapy department, University Hospital of Trauma, “Rusi, Medical Clinic”

Abstract

Introduction: The reconstruction of the anterior cruciate ligament with Hamstring’s tendon autograft under arthroscopic procedure has been done through two operative techniques, the transtibial one, where the femoral bone tunnel is dependent from the tibial bone tunnel and the other one, transportal Technique, the femoral tunnel is drilled through an anteromedial portal, and the graft can be placed more anatomically leading to better knee stability theoretically.

The purpose of this study is to compare the clinical outcome of transtibial technique and transportal technique for drilling of femoral tunnel in arthroscopic ACL reconstruction using hamstring tendon autograft.

Methodology: All patients operated between 2015 and 2021 were approached for eligibility. Blinded assessment of IKDC score, Pivot shift test, time of recovery from surgery were obtained from both the transtibial and transportal groups.

Results: During this period, the transportal group shows significantly better IKDC score, higher anteroposterior knee stability and shorter recovery time from surgery.

Conclusions: It should be mentioned that the arthroscopy of ACL ruptures by an expert orthopedic surgeon makes the patient undergo ACL ligament reconstruction either in a transtibial or transportal technique.

Keywords: anterior cruciate ligament, arthroscopy, transtibial technique, transportal technique

“NDIKIMI I TEKNIKAVE PNF (PROPRIOCEPTIVE NEUROMUSCULAR FACILITATION) TEK ECJA NË SUBJEKTET HEMIPLEGJIKE ME STROKE KRONIK”

Rudolf Karriqi, Vitalite Physiotherapy, Elbasan, Shqipëri

Abstrakt

Qëllimi. Qëllimi i këtij studimi është efikasiteti i teknikave të PNF dhe ushtrimeve forcuese tek ecja në subjektet hemiplegjike me stroke kronik.

Metoda. U krye një studim 4 javor i randomizuar me 23 subjekte të cilët u ndanë në dy grupe. Grupi 1 (n= 13 pacientë/ 11 meshkuj-2 femra), iu nënshtrua programit ushtrimor për stabilizimin e pelvisit dhe teknikave të lehtësimit proprioceptiv neuromuskular. Grupi 2 (n= 10 pacientë) iu nënshtrua vetëm teknikave të lehtësimit proprioceptiv neuromuskular pelvik. Të gjitha subjektet iu nënshtruan disa matjeve, para dhe pas interventit.

Rezultatet. Pas 4 javësh, u pa që grupi 1 kishte vlera statistikisht sinjifikante në TIS, po ashtu edhe për grupin 2, por në vlera më të vogla. Në vlerat e Tinetti-POMA, $p=0.01$, në të dyja grupet, por me vlera më të larta në grupin e parë. Në vlerat e Mini BESTest kishte një ndryshim me 7 shkallë në grupin e parë dhe me 4 shkallë në grupin e dytë; ndryshimi ishte statistikisht sinjifikant ($p=0.01$). Po ashtu në vlerat e WGS kishte një ulje prej 7 shkallësh në grupin e parë dhe një ulje prej 4 shkallësh në grupin e dytë. ($p=0.01$). Ndërsa diferenca e vlerave të BI para dhe pas ndërhyrjes, te të dyja grupet, nuk ishte statistikisht sinjifikante ($p=0.65$).

Konkluzioni. Teknikat e PNF paraqiten më efektive kur ndërthuren me program ushtrimor për forcën muskulare në stabilizimin e pelvisit në përmirësimin e parametrave të ecjes në pacientët hemiplegjikë me stroke kronik. Megjithatë, nevojiten studime të tjera për sa i përket pozicionimit gjatë ecjes.

Fjalë kyce. Stroke, hemiplegjik, PNF, proprioceptiv neuromuskular facilitation, ushtrimet forcuese.

“THE IMPACT OF PNF(PROPRIOCEPTIVE NEUROMUSCOLAR FACILITATION) TECHNIQUES ON WALKING IN HEMIPLEGIC SUBJECTS WITH CHRONIC STROKE”

Rudolf Karriqi, Vitalite Physiotherapy, Elbasan, Albania

Abstract

Purpose: The purpose of this study is the efficiency of PNF techniques and strengthening exercises in walking in hemiplegic subjects with chronic stroke.

Methodology: A 4-week randomized study was conducted with 23 subjects who were divided into two groups. Group 1 (n= 13 patients/ 11 men-2 females), underwent the exercise program for pelvic stabilization and neuromuscular proprioceptive relaxation techniques. Group 2 (n= 10 patients) underwent pelvic neuromuscular proprioceptive relaxation techniques only. All subjects underwent several measurements, before and after the intervention.

Results: After 4 weeks, it was seen that group 1 had statistically significant values in TIS, as well as group 2, but in smaller values. In Tinetti-POMA values, $p=0.01$, in both groups, but with higher values in the first group. In Mini BESTest values, there was a difference of 7 degrees in the first group and 4 degrees in the second group; the difference was statistically significant ($p=0.01$). Likewise, in WGS values there was a decrease of 7 degrees in the first group and a decrease of 4 degrees in the second group. ($p=0.01$). While the difference in BI values before and after the intervention, in both groups, was not statistically significant ($p=0.65$).

Conclusion: PNF techniques appear more effective when combined with an exercise program for muscle strength in stabilizing the pelvis and improving walking parameters in hemiplegic patients with chronic stroke. However, further studies are needed regarding positioning during walking.

Keywords: Stroke, hemiplegic, PNF(proprioceptive neuromuscular facilitation), strengthening exercises.

“REHABILITIMI FIZIK I TORTIKOLIS”

Denada Isaj

ABSTRAKTI

OBJEKTIVI: Planifikime konsultash të vazhdushme me antarët e ekipit multidisiplinar të Spitalit Rajonal Vlorë, Pavioni Neonatologji. Për rolin e fizioterapisë dhe rehabilitimin terapeutik me diagnoza të vecanta dhe ekzaminimet e hershme, i cili përbën avantazh për ndërhyrjet sa më të shpejta për riaftësimin e vështirësisë me rastin konkret tortikolist në studimin tim.

Metodat: Trajtimi i Tortikolisit merr shkas nga eksperiencia ime në spitalet e specializuara për trajtime të vecanta, nga studime, rishikime te niveleve ndërkombetare mbi rehabilitimin fizik në rastet e trajtimit të fëmijëve me Tortikolis sipas tipologjisë së Tortikolisit me mosha të ndryshmetë ekzaminuara dhe trajtuara herët dhe mbas disa muajve në trajtimin e këtyre rasteve.

Rezultati: Rishikimi i literaturës me të mirë për trajtimin në vecanti të natyrës së Tortikolisit dhe vështirësive që jepen në posturën dhe elemente të tjera në metodat e ndryshme.

Konkluzionet: Metodologjia e trajtimit, traksion cervicale rotacione, masazhe për dekontrakturimin dhe uljen e edemes në zonen e interesuar, postura dhe regjimi postural në përditshmëri, vendosja e jastekut të posacem për mbështetjen e pjesës së poshtme të kokës

(okspitale), eliminimin e postuarve të gabuara që përkeqësojnë situatën e Tortikolisit.

Fjala kyce: Tortikolis, Rehabilitimi, Traksioni Cervikal, Masazhe Dekontraktuese.

“PHYSICAL REHABILITATION OF TORTICOLIS”

Denada Isaj

ABSTRACT

OBJECTIVE: Plan continuous consultations with members of the multidisciplinary team of the Vlore Regional Hospital, Neonatology Pavilion. For the role of physiotherapy and therapeutic rehabilitation with special diagnoses and early examinations, it is an advantage for intervention as soon as possible to rehabilitate the difficulty with the concrete case of torticollis in my study.

Methods: The treatment of Torticollis is based on my experience in specialized hospitals for special treatments, from studies and reviews of international levels on physical rehabilitation with cases of treatment of children with Torticollis according to Torticollis typology with different ages examined and treated early and after several months in dealing with these cases.

Result: Review of the best literature for the treatment, especially of the nature of Torticollis and the difficulties that occur in the posture and other elements in the different methods.

Conclusion: Treatment methodology, cervical traction, rotation, relaxation massages and reduction of edema in the interested area, daily posture and postural regimen, placement of a special pillow to support the lower part of the head (occipital), elimination of postural mistakes that worsen the Torticollis situation

Key word: Torticollis, Rehabilitation, Cervical Traction, Relaxation Massages.

“Ligamenti kruciat anterior trajtimi post-operator (rikthimi nesport)”

SatbereAllaraj¹ Klajdi Bufi²

¹Universiteti “Aldent” Tiranë.

² Universiteti “Aldent” Tiranë.

Abstrakti

Hyrje: ACL (ligamenti kruciat anterior) është ligament kryesor në stabilizimin e artikulacionit të gjurit ,që zgjatet nga femuri tek tibia. Ne momentin që gjuri kryen fleksion ACL zgjatet mesatarisht deri në 32mm dhe një trashësi nga 7 deri në 12 mm. Organizimi kompleks ultrastrukturor dhe sistemi i bollshëm strukturor e bëjnë ACL të përballojë sforcime shumë boshtore dhe sforcime tërheqëse. Ka shumë faktorë rreziku dëmtimi që lidhen me faktorët e brendshëm (të pa modifikueshëm) dhe/ ose të jashtëm të dëmtimit të ACL .Deri me sot, provat dheliterturasugjerojnë se dëmtimi i ACL është multifaktorial duke përfshirë faktorë biomekanike ,anatomike, hormonale dhe neuromuskular.

Metodika: Dyzetë sportiest të sporteve të ndryshme që i janë nënshtruar një ACLR (Rindërtimi i Ligamentit Krociat Anterior) të një anshme dhe dëshirojnë të rikthehen aktivitetet e nivelit 1 ose 2, janë rekrutuar për këtë studim. Një grup standard i kujdesit do të përdorë ushtrime parandaluese, forcimin e quadicepsit dhe ushtrime të shkathtësisë, Masat e rezultateve primare do të përfshijnë biomekanikën e ecjes, masat klinike dhe funksionale dhe rritjen e ngarkesës në artikulacionin e gjurit. Të dhënat e rezultatit klinik do të përfshijnë indeksin e forces së kuadricspsit, të dhënat e testit të hedhjes me një këmbë dhe të dhënat mbi rezultatin e raportuar nga pacienti. Forca e kuadricspsit do të matet duke përdorur një tkurrje izometrike maksimale të vullnetshme (MVIC) me një teknikë të mbivendosjes së shpërthimit.

Resultatet: Forcimi i kuadricspsit: Rezultatet e testimit bazë do të përdoren për të përcaktuar nevojën e pacientit për forcimin e kuadricspsit gjatë 10 seancave stërvitore. Një pacient që demonstroi > 90% indeks të forces kuadricsps nuk do të kërkohet të kryejë ushtrime për forcimin e kuadricspsit gjatë stërvitjes, por ata mund të vazhdojnë programin e mëparshëm të palestrës. Shtatëdhjetë e pesë përqind e të anketuarve ishin kthyer në nivelin e tyre të mëparshëm të sportit 1 vit pas ACLR (p=0.03). Njëzet e pesë përqind e tyre ishin kthyer në nivelin e tyre të mëparshëm në sport me 2 vjet nga ACLR (p=0.001).

Konkluzionet: Tetëdhjetë përqind e atletëve në këtë studim shfaqën një përmirësim domethënës në këndvështrimin psikologjik gjatë rrjedhës së programit të rehabilitimit.

Pacientët demonstrojnë se funksioni më i mirë i vetë-raportuar vazhdimisht në post-operim, një dhe dy vjet pas ACLR, është romi articular i fituar si dhe mungesa e dhimbjes në qëndrimin static për një kohë të gjatë. Ushtrimet e lidhura me sportin duhet të ishin zbatuar në një mjedis pa dhimbje, (përfshirë ushtrimet pliometrike) përpara fillimit të këtij programi.

Fjalët Kyçe: Ligamenti ACL, Trajtimi i menjëhershëm, Rehabilitimi post-operator, Rikthimi në Sport.

"Anterior cruciate ligament post-operative (return to sport)"

Satbere Allaraj¹ Klajdi Bufi²

¹ Universiteti "Aldent" Tiranë. ,

² Universiteti "Aldent" Tiranë.

Abstract

Introduction: The ACL is the main ligament in stabilizing the knee joint, extending from the femur to the tibia. When the knee performs flexion, the ACL stretches on average up to 32 mm and a thickness of 7 to 12 mm. The complex ultrastructural organization and abundant structural system make the ACL able to withstand multiaxial stresses and tensile stresses. There are many injury risk factors related to intrinsic (non-modifiable) and/or extrinsic factors of ACL injury. To date, evidence and literature suggest that ACL injury is multifactorial including biomechanical, anatomical, hormonal, and neuromuscular factors.

Methodology: 40 athletes of various sports who underwent a unilateral ACLR and wish to return to level 1 or 2 activities were recruited for this study. A standard care group will use preventive exercises, quadriceps strengthening and agility exercises. Primary outcome measures will include gait biomechanics, clinical and functional measures and increased loading of the knee joint. Clinical outcome data will include quadriceps strength index, one-leg hop test data, and

patient-reported outcome data. Quadriceps strength will be measured using a maximal voluntary isometric contraction (MVIC) with a burst overlap technique.

Outcome: Quadriceps Strengthening: Baseline testing results will be used to determine the patient's need for quadriceps strengthening over 10 training sessions. A patient demonstrating > 90% quadriceps strength index will not be required to perform quadriceps strengthening exercises during exercise, but they may continue their previous exercise program. Seventy-five percent of respondents had returned to their previous level of sport 1 year after ACLR ($p=0.03$). Twenty-five percent of them had returned to their previous level of sport by 2 years from ACLR ($p=0.001$).

Conclusions: Eighty percent of the athletes in this study showed a significant improvement in psychological outlook over the course of the rehabilitation program. Patients demonstrated that the best self-reported function consistently postoperatively, one and two years after ACLR, is the articular ROM gained as well as the absence of pain in static posture for a long time. Sports-related exercises should have been implemented in a pain-free environment (including plyometric exercises) before starting this program.

Key Words: ACL Ligament, Immediate Treatment, Post-Operative Rehabilitation, Return to Sports

“SFIDAT DHE VIZIONET E PROFESIONIT TË FIZIOTERAPISTIT NË SHQIPËRI”

**Phd.Cand Rezarta STENA, Phd. Cand Klara HYSENAJ, Phd. Cand Armelda TETA,
Msc.Esida HOXHA**

Abstrakt

Hyrje: Fiziooterapia është profesion i kujdesit shëndetësor, ku përmes aplikimeve klinike rivendos, mirëmban dhe promovon funksionin fizik optimal. Origjina e saj besohet të jetë mjaft e hershme, me aplikimet e para të masazhit dhe hidroterapisë nga Hipokrati e Galeni. Shekullin e kaluar kjo shkencë pati zhvillimin maksimal dhe vazhdon të evoluojë me shpejtësi përmes teknologjisë së re, kërkimit shkencor dhe teknikave të trajtimit në Shqipëri dhe mbarë botën.

Qëllimi: Qëllimi është evidentimi i problematikave që fizioterapistët në Shqipëri ndeshin gjatë punës së tyre të përditshme dhe promovimi i rolit të këtyre profesionistëve në menaxhimin e pacientit duke theksuar vizionet e tyre në evoluimin e mëtejshëm të kësaj fushe.

Metodologjia: Ky studim cross-sectional u realizua mbi bazën e pyetësorëve të vetë-administruar, hartuar sipas studimeve të fundit, të botuara nga PubMed, Google Scholar, Scopus dhe Databazën e evidencave fizioterapeutike me fjalët kyçe: fizioterapi, profesion, shkencë; si dhe rekomandimet e miratuara nga Shoqata Amerikane e Terapisë Fizike. Pyetësori përbëhej nga 3 sesione. Sesioni i parë përfshinte të dhëna të përgjithshme, sesioni i dytë trajtonte problemet gjatë punës së përditshme dhe sesioni i tretë vizionet për të ardhmen e profesionit në vendin tonë. Analizimi statistikor u realizua nëpërmjet sistemit SPSS.

Rezultatet: Në studim morën pjesë 83 fizioterapistë, me moshë mbizotëruese 30 vjeç, nga ku 65.9% e tyre punojnë në institucion privat. Vështirësitë kryesore që fizioterapistët ndeshin në punën e përditshme janë referimet e pakta nga mjeku(39%) dhe mungesa e protokolleve të standartizuara(34.1%). Sfidat e këtij profesioni në Shqipëri janë mungesa e strukturave mbështetëse(44%) dhe niveli i pagës(25.6%). Interesi më i madh në fushën e Fiziooterapisë në vendin tonë është identifikimi dhe promovimi i figurës së fizioterapistit, autonomia profesionale, modalitetet e reja terapeutike dhe edukimi e trajnimi në vazhdim.

Konkluzione: Krijimi i strukturave mbështetëse që të përfaqësojnë interesat e përbashkëta të fizioterapistëve; rritja e nivelit të bashkëpunimit midis mjekëve dhe fizioterapistëve; rritja e nivelit të autonomisë profesionale; si dhe edukime e trajtime të shpeshta bazuar në protokolle të standartizuara dhe kërkimet e fundit shkencore.

Fjalët kyçe: fizioterapi, profesion, shkencë, sfida, vizione

“CHALLENGES AND VISIONS OF THE PHYSIOTHERAPIST PROFESSION IN ALBANIA”

¹Phd (Cand). Rezarta Stena, Klara Hysenaj, Armelda Teta

¹ Aleksander Xhuvani University, Elbasan, Albania

Abstract

Introduction: Physiotherapy is a healthcare profession, which through clinical applications maintains, restores and promotes optimal physical function. Its origin is believed to be quite early with its first applications of massage therapy and hydrotherapy by Hippocrates and Galen. In the last century, this science achieved maximum development and continues to evolve rapidly through new technology, scientific research and new techniques of treatment in Albania and all around the world.

Purpose: The purpose is to highlight the problems that physiotherapists in Albania face during their daily working and to promote the role of these professionals in patient management emphasizing their visions in the further evolution of this field.

Methodology This cross-sectional study was realized through self-administered questionnaires, according to the latest studies, published by PubMed, Google Scholar, Scopus and Physiotherapy Databases Evidences with keywords: physiotherapy, profession, science; as well as American Journal of Physical Therapy recommendations. The questionnaire consisted on 3 sessions. First session included general data, second session addressed problems faced in daily working and third session the visions for the future of this profession in our country. The statistical analysis was performed via SPSS system.

Results: In the study participated 83 physiotherapists, with a predominant age of 30, where 65.9% of them work in a private institution. The main difficulties that physiotherapists face in daily work are few referrals from doctors (39%) and the lack of standardized protocols (34.1%). The challenges of this profession in Albania are lack of support structures (44%) and pay level (25.6%). The greatest interest in the field of physiotherapy in our country is the identification and promotion of the figure of physiotherapist, professional autonomy, new therapeutic modalities and ongoing education and training.

Conclusions: Creating support structures that represent common interests of physiotherapists; the increasing of cooperation between doctors and physiotherapists; the increasing of professional autonomy level; as well as offering education and frequent trainings based on standardized protocols and latest scientific researches

Key words: physiotherapy, profession, science, challenges, visions

“LOMBALGJIA SI PASOJE E NJE DISTORCIONI TE KAVILJES”

¹Alta Arapi Phd Cand

¹Urdhri Infermierit të Shqipërisë

Abstrakt

Hyrja: Kavalja është një pjesë themelor për qëndrimin tonë dhe aftësisë për të lëvizur, si dhe një mjet njohës nga i cili varet aftësia jonë për të eksploruar mjedisin që na rrethon, për të ndërtuar dhe përpunuar imazhin në njohuritë tona. Pasuria e innervimit të tij dhe të pronarit kontribuon, gjatë evolucionit psikomotor, në ndërtimin e skemës së trupi. Distorcioni i kavaljes është një traumë e shpeshtë jo vetëm në sport, por është një përvojë që mund të përfshijë të gjithë njerëzit në jetën e tyre të përditshme. Si mundet që një distorsion i kavaljes, mund të lindin probleme jo vetëm për kyçin e këmbës, por edhe vështirësi në zona apo struktura të tjera.

Qëllimi: Do të merren parasysh simptomat e dhimbshme të lombalgjisë të pacientëve që kanë pasur një histori të distorsionit të kavaljes.

Metodologjia: Prej një kohe nga Qershor – Dhjetor 2021, u mor një kampion prej 50 pacientësh nga mosha 18 – 45 vjec. Kërkimi është ndarë në 3 faza : Mbledhja e të dhënave personale; Informacion në lidhje me dhimbjen lombare, modalitetin, mekanizmin traumatik dhe kohën e kaluar nga trauma e distorsionit të kavaljes; Vlerësimi aktual i kavaljes.

Rezultatet: Eksperimentimi i kryer ka treguar se si një ndërhyrje e hershme, pas një traume të ndodhur në kavalje, jo vetëm që mund të ruajë ekuilibrin dhe funksionalitetin e mirë të të njëjtit, por mund të shmangë probleme të mëtejshme në distancë, si dhimbje në zonën lombare. E gjithë kjo mund të jetë e mundur për lidhjet miofasciale, të cilat përcaktojnë një veçanti të trupit si një sistem tensioni.

Konkluzioni: Në eksperimentin e kryer, tregon se si një traumë e ndodhur disa muaj më parë mund të krijojë probleme nga distanca në zona të tjera. Prandaj, merret në konsideratë se si një ndërhyrje e hershme pas një traume të ndodhur në kyçin e këmbës, jo vetëm që mund të ruajë ekuilibrin dhe funksionalitetin e mirë të të njëjtit, por mund të shmangë probleme të mëtejshme në distancë, si dhimbjet lombare.

Fjalë kyçe: Lombalgjia, Distorsioni i kavaljes, Ekuilibri, Funksionaliteti motorr.

“LOW BACK PAIN RESULTING FROM SPRAINED ANKLE”

¹Alta Arapi Phd Cand

¹Albanian Order of Nurses

Abstract

Introduction: The ankle is a fundamental part of our posture and ability to move, as well as a cognitive tool on which our ability to explore the environment around us depends, to construct and process the image in our knowledge. The richness of his and the owner's innervation contributes, during psychomotor evolution, to the construction of the body scheme. Ankle sprain is a frequent trauma not only in sports, but it is an experience that can involve all people in their daily life. As with ankle distortion, problems may arise not only for the ankle, but also difficulties in other areas or structures.

Purpose: The painful symptoms of low back pain in patients who have had a history of ankle sprain will be considered.

Methodology: From June to December 2021, a sample of 50 patients between the ages of 18 and 45 was taken. Data collection 3 stages: Collection of personal data; Information about lumbar pain, modality, traumatic mechanism and time elapsed since ankle sprain trauma; Current ankle assessment.

Results: The experiment performed has shown how an early intervention, after an ankle trauma, can not only maintain the balance and good functionality of the same, but can avoid further problems at a distance, such as pain in the lumbar area. All this can be possible for myofascial connections, which define a particularity of the body as a tension system.

Conclusion: In the conducted experiment, it shows how a trauma that happened a few months ago can create problems from a distance in other areas. Therefore, it is considered how an early intervention after a trauma occurred in the ankle, not only can maintain the balance and good functionality of the same, but can avoid further problems in the distance, such as lumbar pain.

Keywords: Low back pain, Ankle sprain, Balance, Motor functionality.

“REKOMANDIME TË BAZUARA NË PROVA PËR MENAXHIMIN E RUPTURËS SË LIGAMENTIT TË KRYQËZUAR ANTERIOR (ACL)”

¹Kristian Precetaj

¹Universiteti Luigj Gurakuqi, Shkodër

Abstrakt

Hyrje: Këputja e ligamentit të kryqëzuar anterior (ACL) ndodh më së shpeshti në individë të rinj dhe aktiv, mund të kenë ndikime fizike dhe psikologjike për një kohë të gjatë në qoftë se nuk reabilitohet. Diagnoza vendoset me një kombinim të historisë së pacientit, ekzaminimit klinik, rezonance magnetike.

Qëllimi: Objektivat e menaxhimit janë të rivendosë funksionin e gjurit, të rregullojë pengesat psikologjike për pjesëmarrjen në aktivitet, të parandalojë lëndimet e mëtejshme për optimizimin e cilësisë së jetës.

Metodologjia: Tre opsionet kryesore të trajtimit për këputjen e ACL janë (1) rehabilitimi si trajtimi i linjës së parë (i ndjekur nga rindërtimi i ACLR në pacientët, të cilët zhvillojnë paqëndrueshmëri funksionale), (2) ACLR dhe rehabilitimi postoperativ si trajtimi fillestar, (3) rehabilitimi paraoperativ i ndjekur nga ACLR dhe pas operacionit rehabilitimi fizioterapeutik.

Konkluzionet: Ne ofrojmë rekomandime praktike për informimin dhe diskutimin e opsioneve të menaxhimit me pacientët, dhe përshkruajm faktorët e lidhur me pacientin në qoftë se dalin me një rezultat të keq të rupturës së ACL. Së fundi, ne përcaktojmë rehabilitimin e bazuar në prova dhe paraqesim rekomandime rehabilitimi specifike për fazat dhe kriteret që hyjnë në vendimet për kthimin në sport të pacientit.

Fjalët kyçe: Rindërtimi i ligamentit të kryqëzuar anterior ACL, rehabilitimi i rupturës, egzaminimi funksional

“EVIDENCE – BASED RECOMMENDATIONS FOR THE MANAGEMENT OF ANTERIOR CRUCIATE LIGAMENT (ACL) RUPTURE”

¹Kristian Precetaj

¹Luigj Gurakuqi University, Shkodër

Abstract

Introduction: Anterior cruciate ligament (ACL) rupture occurs most commonly in young and active individuals and can have negative long-term physical and psychological impacts. The diagnosis is made with a combination of patient's history, clinical examination, and, if appropriate, magnetic resonance imaging.

The Aim: The objectives of management are to restore knee function, address psychological barriers to activity participation, prevent further injury and osteoarthritis, and optimize long-term quality of life.

Methodology: The three main treatment options for ACL rupture are (1) rehabilitation as first-line treatment (followed by ACL reconstruction (ACLR) in patients, who develop functional instability), (2) ACLR and postoperative rehabilitation as the first-line treatment, and (3) preoperative rehabilitation followed by ACLR and post-operative rehabilitation.

Results: We provide practical recommendations for informing and discussing management options with patients, and describe patient-related factors associated with a worse ACL rupture outcome.

Conclusion: Finally, we define evidence-based rehabilitation and present phase-specific rehabilitation recommendations and criteria to inform return to sport decisions

Keywords: Anterior cruciate ligament reconstruction, Clinical recommendations, Evidence-based practice Knee

“PRANIMI I TELEREHABILITIMIT NË FIZIOTERAPI”

Ana Sulaj¹, Angjela Çaveli, Andromeda (Keci) Lalaj, Klejda Tani

¹ Universiteti i Sporteve të Tiranës

ABSTRAKT

Hyrje: Duke ditur se sa e nevojshme ishte fizioterapia në kushtet e pandemisë, qoftë për pasojat e inaktivitetit, dhimbjeve muskuloskeletale apo patologjive të ndryshme, profesionistët e kujdesit shëndetësor arritën të ofrojnë shërbimin e tyre nëpërmjet teknologjive celulare, duke krijuar telerehabilitimin. Telerehabilitimi është një sistem teknologjik audio-vizual që mundëson një mënyrë alternative të ofrimit të shërbimeve rehabilituese për pacientët me dëmtime të ndryshme fizike.

Qëllimi: Qëllimi i këtij rishikimi literature ishte të kuptonte se si po integrohet telerehabilitimi në mjekësi dhe nëse kjo formë e ofrimit të terapisë fizike përmes teknologjisë celulare po pranohet apo jo.

Metodologjia: Për të bërë këtë review, ne kemi kërkuar në burime të besueshme shkencore si Medline/PubMed, PEDRO dhe Cochrane Library duke përdorur fjalë kyçe si telerehabilitimi, shëndeti dixhital dhe rehabilitimi virtual në fizioterapi. Databazat shfaqën 219 artikuj, por u përzgjedhën vetëm 20 prej tyre të cilët plotësonin kriteret e përfshirjes. Artikujt që kemi përfshirë në këtë review duhet të jenë të 5 viteve të fundit dhe gjithashtu duhet të fokusohen në telerehabilitimin bazuar në metodat fizioterapeutike në patologjitë kardiake, nervore, muskuloskeletale dhe respiratore. Të gjithë artikujt që studiojnë telerehabilitimin e fokusuar në farmakologji ose shërbime të tjera që nuk ishin terapi fizike u përjashtuan.

Rezultatet: Disa studime kanë treguar se efikasiteti i telerehabilitimit është i krahasueshëm me rehabilitimin personal ose më i mirë se pa rehabilitim, ndërsa të tjera demonstrojnë efikasitet të barabartë të telerehabilitimit ose edhe më të lartë se fizioterapia një-në-një. Kjo metodë u tregua efektive në kushte të tilla si osteoartriti, dhimbjet e mesit, pacientët pas operacionit, skleroza multiple, rehabilitimi kardiak dhe pulmonar.

Konkluzioni: Studimet treguan se një ndërhyrje fizioterapeutike me anë të telerehabilitimit është e realizueshme dhe një metodë e pranueshme për pacientët me sëmundje kardiake, nervore ose muskuloskeletale. Telerehabilitimi ka treguar të jetë i dobishëm për t'u mundësuar fizioterapistëve që të kenë akses ndaj pacientëve të cilët nuk janë në gjendje të ndjekin rehabilitimin një-për-një për shkak të vështirësive të transportit apo arsyeve të tjera të ndryshme.

Fjalët kyçe: telerehabilitim, fizioterapi virtuale, shëndet dixhital, rehabilitim virtual.

“THE ACCEPTANCE OF TELEREHABILITATION IN PHYSICAL THERAPY”

Ana Sulaj¹, Angjela Çaveli, Andromeda (Keci) Lalaj, Klejda Tani

¹Sports University of Tirana

ABSTRACT

Introduction: Knowing how necessary physiotherapy was in pandemic conditions, whether for the consequences of inactivity, musculoskeletal pain or various pathologies, health care professionals managed to offer their service through mobile technologies, creating telerehabilitation. Telerehabilitation is an audio-visual technological system that enables an alternative way of providing rehabilitation services to patients with various physical impairments.

Aim: The aim of this review was to understand how telerehabilitation is being integrated into medicine and whether this form of physical therapy delivery through mobile technology is being accepted or not.

Methodology: To make this review we have searched in reliable scientific sources such as Medline/PubMed, PEDRO and Cochrane Library using keywords such as telerehabilitation, digital health and virtual rehabilitation in physiotherapy. The databases displayed 219 articles, but only 20 were selected that met the inclusion criteria. The articles that we have included in this literature review must be from the last 5 years and also they must focus on telerehabilitation based on physiotherapeutic methods in cardiac, nervous, musculoskeletal and respiratory pathologies. All articles studying telerehabilitation focused on pharmacology or other services that weren't physical therapy were excluded.

Results: Some studies have shown that the efficacy of tele-rehabilitation is comparable to in person rehabilitation or better than no rehabilitation, while others demonstrate equal efficacy of tele-rehabilitation or even superior than one-on-one physiotherapy. This method was shown to be effective in conditions such as osteoarthritis, low back pain, post-operative patients, multiple-sclerosis, cardiac and pulmonary rehabilitation.

Conclusion: Studies showed that a physiotherapeutic intervention with telerehabilitation is feasible and an acceptable method for patients with cardiac, nervous or musculoskeletal

conditions. Telerehabilitation has shown to be useful in enabling physiotherapists to access patients who are unable to attend one on one rehab because of transportation difficulties and various other reasons for non-attendance.

Key Words: telerehabilitation, virtual physiotherapy, digital health, virtual rehabilitation.

“PARALIZA FACIALE DHE REABILITIMI NE FIZIOTERAPI”

Rea Ibrahim¹

¹ Universiteti Aldent, Tiranë.

Abstrakt

Hyrja : Në qytetërimin bashkëkohor imazhi personal merr rëndësi sociale. Në fakt, gjestet në shprehje të përgjithshme dhe të fytyrës në veçanti marrin pjesë në procese komunikimi në mënyrë vendimtare. Paraliza faciale është e pranishme kudo dhe haste në listat e diagnozave në klinike dhe në reparte specialistike. Paraliza faciale është një sëmundje e shpeshtë nga e cila preken një numër i madh njerëzish. Simptomat shfaqen si pasojë e ngacmimit të nervit facial që furnizon muskujt e fytyrës. Nervi gjithashtu transmeton ndjesitë në pjesën e përparme të gjuhës, gjendrat e djersës në fytyrë dhe kanalet e lotëve në sy. Me anë të ushtrimeve të duhura dhe fizioterapisë, pacientët me paralizë faciale mund të rimarrin disa nga lëvizjet faciale që kanë humbur.

Qëllimi : Ky punim është bërë me qëllim që të shpjegohen etiologjia, shkaktarët, llojet e manifestimit të sëmundjes si dhe mundësia e parandalimit, por edhe mënyra dhe procedurat e mjekimit tek personat me paralizë faciale. Gjithashtu vlen të përmendet se qëllimi i këtij punimi është edhe të shpjegohet roli i fizioterapeutit.

Metodologjia: Gjatë periudhës kohore të katër muajve kemi vëzhguar dhe trajtuar pacientët në klinikën tonë, me metodika ushtrimore të bazuara në protokollin bazë nxjerra në sitet kryesore si : PubMed , Cochrane, Pedro, etj.

Rezultatet: Në këtë periudhë vëzhgimi në klinikën tonë janë paraqitur dhe trajtuar: të prekur me paralizë faciale gjatë këtyre muajve janë trajtuar dyzet e katër pacientë, ku pacientët meshkuj kanë një prevalencë prej 20% ndërsa femrat kanë një prevalencë prej 80%.

Konkluzionet: Paraliza e nervave të fytyrës zakonisht shihet dhe kërkon vlerësim të shpejtë dhe diagnozë. Shumica e rasteve mund të menaxhohen vetëm me trajtim mjekësor. Referimi neurologjik duhet të merret në konsideratë në rastet e rënda. Megjithatë shumica e pacientëve kanë një rezultat të favorshëm, ekziston një thirrje për mjekët e kujdesit parësor që të vlerësojnë nevojën për diagnozë të saktë dhe rëndësinë e trajtimit të hershëm, veçanërisht nëse diagnoza është diçka tjetër përveç paralizës së Bell.

Fjalët kyçe: Paraliza faciale, Roli i fizioterapeutit, Ushtrimet rehabilituese, Rimarrja e lëvizshmërisë.

"FACIAL PARALYSIS AND REHABILITATION IN PHYSIOTHERAPY"

¹Rea Ibrahim

¹ Aldent University, Tirana.

Abstract

Introduction: In contemporary civilization, personal image takes on social importance. In fact, gestures in general and facial expressions in particular participate in communication processes in a decisive way. Facial paralysis is present everywhere and is found in the lists of diagnoses in clinics and specialist departments. Facial paralysis is a common disease that affects a large number of people. Symptoms appear as a result of stimulation of the facial nerve that supplies the muscles of the face. The nerve also transmits sensations to the front of the tongue, the sweat glands on the face and the tear ducts in the eyes. Through appropriate exercises and physical therapy, patients with facial paralysis can regain some of the facial movements they have lost.

Purpose: This paper was made with the purpose of explaining the etiology, causes, types of manifestation of the disease as well as the possibility of prevention, but also the methods and procedures of treatment in persons with facial paralysis. It is also worth mentioning that the purpose of this paper is to explain the role of the physiotherapist.

Methodology: During the eight-month period, we have observed and treated patients in our clinic, with exercise methods based on the basic protocols published in the main sites such as: PubMed, Cochrane, Pedro, etc.

Results: In this observation period, forty-four patients with facial paralysis were presented and treated in our clinic during these months, where male patients have a prevalence of 20% while females have a prevalence of 80%.

Conclusions: Facial nerve palsy is commonly seen and requires prompt evaluation and diagnosis. Most cases can be managed with medical treatment alone. Neurological referral should be considered in severe cases. Although most patients have a favorable outcome, there is a call for primary care physicians to appreciate the need for accurate diagnosis and the importance of early treatment, especially if the diagnosis is something other than Bell's palsy.

Key words: Facial paralysis, The role of the physiotherapist, Rehabilitation exercises, Recovery of mobility.

GADISHMËRISË PËR TË NXËNIT NDËRPROFESIONAL (RIPLS) NË NJË KONTEKST STUDENTOR TË KUJDESIT SHËNDETËSOR UNIVERSITAR”

Florian Spada¹⁻², Rosario Caruso³⁻⁴, Maddalena De Maria¹⁻², Emiljan Karma⁵, Aisel Oseku⁶, Xhesika Pata¹, Emanuela Prendi¹⁻², Gennaro Rocco¹, Ippolito Notarnicola¹ dhe Alessandro Stievano⁷⁻⁸

¹Departamenti i Shkencave Biomjekësore, Fakulteti i Mjekësisë, Universiteti Katolik “Zoja e Këshillit të Mirë”, Tiranë, Shqipëri;

²Departamenti i Biomjekësisë dhe Parandalimit, Universiteti i Romës Tor Vergata, Romë, Itali

³Departamenti i Shkencave Biomjekësore për Shëndetin, Universiteti i Milanos, Milano, Itali

⁴Njësia e Kërkimit dhe Zhvillimit të Profesioneve Shëndetësore, IRCCS Policlinico San Donato, San Donato Milanese, Itali

⁵Qendra Kërkimore për Ekonomitë në Zhvillim, Universiteti Katolik “Zoja e Këshillit të Mirë”, Tiranë, Shqipëri

⁶Fakulteti i Shkencave të Rehabilitimit, Universiteti i Sporteve të Tiranës, Tiranë, Shqipëri

⁷Qendra për Ekselencë për Bursën e Infermierisë, OPI, Romë, Itali

⁸Departamenti i Mjekësisë Klinike dhe Eksperimentale, Universiteti i Mesinës, Mesina, Itali

* Korrespondencë: Rosario Caruso, PhD, RN; Studiues (RTDb – MED/45), Universiteti i Shkencave të Infermierisë në Milano, Itali; Departamenti i Shkencave Biomjekësore për Shëndetin Pascal Road, 36 - 20133 Milano, Itali. Shef i Njësies së Kërkimit dhe Zhvillimit të Profesioneve Shëndetësore, IRCCS Policlinico San Donato, Piazza Edmondo Malan, 2, 20097 San Donato Milanese (MI) – Itali; Telefon: +39 0252774940 Email: rosario.caruso@grupposandonato.it

Abstrakt

Hyrje: Edukimi ndërprofesional kërkon që dy ose më shumë profesionistë të mësojnë nga dhe me njëri-tjetrin për të lejuar bashkëpunim efektiv dhe për të përmirësuar rezultatet shëndetësore. Deri më tani, bashkëpunimi ndërprofesional i studentëve të kujdesit shëndetësor mund të vlerësohet duke përdorur shkallën e gadishmërisë për mësimin ndërprofesional (RIPLS), e cila aktualisht nuk është e disponueshme në versionin e saj italian. Ky studim synoi të sigurojë përshtatjen ndërkulturore të RIPLS në italisht (I-RIPLS) dhe të vlerësojë vlefshmërinë dhe besueshmërinë e tij.

Metodat: Ky ishte një studim vërtetimi me shumë faza. Së pari, një proces i vlefshmërisë ndërkulturore u realizua duke ndjekur udhëzime të mirëpërcaktuara. Faza e parë ishte përkthimi në italisht dhe përshtatja ndërkulturore e RIPLS (versioni në anglisht). Faza e dytë u bazua në dy mbledhje të të dhënave të njëpasnjëshme ndërseksionale. Më saktësisht, raundi i parë i mbledhjes së të dhënave u kërkua për të vlerësuar strukturën më të besueshme të faktorëve të versionit italian të RIPLS duke përdorur një Analizë të Faktorëve Eksploratore (EFA), dhe raundi i dytë kishte për qëllim të verifikonte strukturën më të besueshme të faktorëve (dimensionaliteti) që rrjedh nga EFA duke përdorur një Analizë të Faktorëve Konfirmues (CFA).

Rezultatet: CFA e pakufizuar tregoi se struktura me dy faktorë të I-RIPLS, për të vërtetuar të kryqëzuar dimensionalitetin e nxjerrë nga EFA, prodhoi një përshtatje të pranueshme me statistikën e mostrës ($\chi^2(76) = 172.719$, $p < 0.001$; CFI = .903; TLI = 0.884; $\chi^2/DF = 2.231$; RMSEA = .078 [IC 90% = .063 - .094]; SRMR = .051; CFI = .927; TLI = 0.884). Ngarkimet e faktorëve për secilin faktor ishin të gjitha më të larta se 0.55. Megjithatë, duke eksploruar specifikimet e mundshme të modelit, mbetjet e pikës 4 dhe pikës 10 janë korreluar duke llogaritur indeksin e modifikimit dhe formulimin e dy zërave.

Konkluzionet: I-RIPLS i vërtetuar mund të përfaqësojë një vlerësim efikas për gatishmërinë e studentëve për të mësuar së bashku me studentë nga profesione të tjera në mënyrë bashkëpunuese, duke treguar dëshmi të vlefshmërisë dhe besueshmërisë. Ky hulumtim

kontribuon në intensifikimin e fokusimit në IPE në kontekstet arsimore italiane. Rezultatet e marra tregojnë se instrumenti është i lehtë për t'u kuptuar dhe mund të propozohet si një mjet interesant për të vlerësuar qëndrimet e studentëve nga kurse të ndryshme për të mësuar së bashku.

Fjalë kyçe: punë në grup; profesionet shëndetësore; edukimi ndërprofesional; vlerësimi psikometrik; shkalla e gadishmërisë për të mësuarit ndërprofesional

**“ITALIAN TRANSLATION AND VALIDATION OF THE
READINESS FOR INTERPROFESSIONAL LEARNING SCALE
(RIPLS) IN AN UNDERGRADUATE HEALTHCARE STUDENT
CONTEXT”**

Florian Spada¹⁻², Rosario Caruso³⁻⁴, Maddalena De Maria¹⁻², Emiljan Karma⁵, Aisel Oseku⁶, Xhesika Pata¹, Emanuela Prendi¹⁻², Gennaro Rocco¹, Ippolito Notarnicola¹ and Alessandro Stievano⁷⁻⁸

Department of Biomedical Sciences, Faculty of Medicine, Catholic University "Our Lady of Good Counsel", Tirana, Albania;

² Department of Biomedicine and Prevention, University of Rome Tor Vergata, Rome, Italy

³ Department of Biomedical Sciences for Health, University of Milan, Milan, Italy

⁴ Health Professions Research and Development Unit, IRCCS Policlinico San Donato, San Donato Milanese, Italy

⁵ Research Centre on Developing Economies, Catholic University "Our Lady of Good Counsel", Tirana, Albania

⁶ Faculty of Rehabilitation Sciences, Sports University of Tirana, Tirana, Albania

⁷ Centre for Excellence for Nursing Scholarship, OPI, Rome, Italy

⁸ Department of Clinical and Experimental Medicine, University of Messina, Messina, Italy

* Correspondence: Rosario Caruso, PhD, RN; Researcher (RTDb – MED/45), Nursing Science University of Milan, Italy; Department of Biomedical Sciences for Health Pascal Road, 36 - 20133 Milan, Italy. Head of Health Professions Research and Development Unit, IRCCS Policlinico San Donato, Piazza Edmondo Malan, 2, 20097 San Donato Milanese (MI) – Italy; Phone:+39 0252774940Email: rosario.caruso@grupposandonato.it

Abstract

Introduction: Interprofessional education requires that two or more professionals learn from and with each other to allow effective collaboration and improve health outcomes. Thus far, the interprofessional collaboration of healthcare students might be assessed using the Readiness for Interprofessional Learning Scale (RIPLS), which is currently not available in its Italian version. This study aimed to provide the intercultural adaptation of the RIPLS in Italian (I-RIPLS) and assess its validity and reliability.

Methods: This was a multiphase validation study. Firstly a cross-cultural validation process was accomplished following well-established guidelines. The first phase was the Italian translation and cross-cultural adaptation of the RIPLS (English version). The second phase was based on two subsequential cross-sectional data collection. More precisely, the first data collection round was required to assess the most plausible factor structure of the Italian version of the RIPLS using an Exploratory Factor Analysis (EFA), and the second round was aimed to cross-validate the most plausible factor structure (dimensionality) derived from the EFA by employing a Confirmatory Factor Analysis (CFA).

Results: The unconstrained CFA showed that the two-factor structure of the I-RIPLS, to cross-validate the dimensionality derived from the EFA, produced an acceptable fit to the sample statistics ($\chi^2_{(76)} = 172.719$, $p < 0.001$; CFI = .903; TLI = 0.884; $\chi^2/DF = 2.231$; RMSEA = .078 [IC 90% = .063 - .094]; SRMR=.051; CFI = .927; TLI=0.884). The factor loadings for each factor were all higher than 0.55. However, by exploring possible specifications to the model, the residuals of item 4 and item 10 have been correlated by accounting for the modification index and the wording of the two items.

Conclusion: The validated I-RIPLS might represent an efficient assessment for the students' readiness to learn together with students from other professions in a collaborative way, showing

evidence of validity and reliability. This research contributes to the intensification of focusing on IPE in Italian educational contexts. The results obtained show that the instrument is easy to understand and can be proposed as an interesting means of evaluating the attitudes of students from different courses to learn together.

Keywords: collaborative teamwork; health professions; interprofessional education; psychometric evaluation; readiness for interprofessional learning scale

**NË STAD TË PËRPARUAR: PËRDORIMI I PRAKTIKAVE MË TË MIRA
NË SHËRBIMET E KURAVE PALIATIVE”**

Msc. Lindita Ibraj

ABSTRAKT

Objektivi: Përditësimi i mjekëve dhe anëtarëve të tjerë të ekipit multidisiplinar për rolin edomosdoshëm të rehabilitimi fizik në kujdesin paliativ dhe veçanërisht në rastet e limfedemës së shkaktuar nga kanceri i gjirit.

Metodologjia: Është përdorur përpunimi i një rishikimi prej 20 studimesh dhe rishikimesh studimore në nivel ndërkombëtar mbi përdorimin e rehabilitimi fizik në rastet e trajtimit të limfedemës dytësore nga kanceri i gjirit për të treguar efektivitetin e ndërhyrjes te pacientët në stad të përparuar. Situata në qendrat aktive të kujdesit paliativ në vendin tonë është ekzaminuar përmes një vëzhgimi të vogël me disa pyetje të drejtpërdrejta mbi njohuritë dhe përdorimin e trajtimit fizioterapik për mjekimin dhe kontrollimin e limfedemës.

Rezultatet: Rishikimi i literaturës më të mirë në fushën e trajtimit fizioterapeutik të limfedemës dytësore nga kanceri i gjirit na ofron dëshmi të mjaftueshme për efektshmërinë e metodave të ndryshme të rehabilitimit fizik të përdorura për këtë qëllim.

Konkluzionet: Drenimi limfatik manual, fashimi, ushtrimet fizike dhe aerobike janë të mira dhe të efektshme në vetvete. Megjithatë, asnjë metodë e përdorur e vetme nuk mund të japë efektet e dëshiruara për uljen e ënjtjes së limfedemës apo për rimarrjen e funksionit lokomotor të krahut dhe shpatullës. Për këtë arsye, rekomandohet metoda e Terapisë Fizike Komplekse (TFK) si trajtimi kompleks më i mirë për trajtimin e limfedemës dytësore nga kanceri i gjirit. Përdorimi i praktikave më të mira të terapisë fizike për trajtimin e limfedemës në kujdesin paliativ mund t'i vijë në ndihmë zbatimit të përshtatshëm të Ligjit të fundit të Kujdesit Paliativ dhe PKKK (Programi Kombëtar për Kontrollimin e Kancerit) në Shqipëri.

Fjalët kyçe: Limfedema, mënyrat e terapisë fizike, kanceri i gjirit.

**“PHYSICAL REHABILITATION OF BREAST CANCER IN ADVANCED
STAGE: USE OF THE BEST PRACTICES IN PALLIATIVE CARE”**

Msc. Lindita Ibraj

ABSTRACT

Objective: To update doctors and other members of the multidisciplinary team on the indispensable role of physical rehabilitation in palliative care, and especially in the cases of

lymphedema caused by breast cancer.

Methodology: A review of 20 international studies and study reviews on the use of physical rehabilitation in treatment cases of secondary lymphedema from breast cancer was developed to show the effectiveness of the intervention in advanced stage patients. The situation in the active centers of palliative care in our country was examined through a small observation with a few direct questions on the knowledge and use of physiotherapy treatment to cure and control lymphedema.

Results: The best literature review in the field of physiotherapy treatment of secondary lymphedema from breast cancer provides us with enough evidence of the efficiency of different physical rehabilitation methods used for this purpose.

Conclusions: Manual lymphatic drainage, bandaging, physical and aerobic exercises are good and effective in itself. However, no method used alone can give the desired effects to reduce swelling lymphedema or to resume the locomotor function of arm and shoulder. For this reason, it is recommended the Complex Physical Therapy (CPT) method as the best complex treatment to treat secondary lymphedema from breast cancer. The use of physical therapy best practices for the treatment of lymphedema in palliative care can be of help to the adequate implementation of the recent Palliative Care Law and NPCC (National Programme for Cancer Control) in Albania.

Keywords: Lymphedema, Physical therapy modalities, Breast cancer

“Efektet e Ushtrimeve Specifike Stabilizuese në Shfaqjen e Episodit të Parë të Dhimbjes në Pjesën e Poshtme të Shpinës”.

Surven Metolli¹, Aisel Oseku²

¹Universiteti i Sporteve të Tiranës, Shqipëri

²Universiteti i Sporteve të Tiranës, Shqipëri

Abstrakt

Një provë klinike e rastësishme me ndjekje gjashtë mujore nëpërmjet pyetësorëve.

Objektivat: Raportimi i një ndërhyrjeje specifike ushtrimore, efektet në shkallën e përsëritjes në pacientët me episodin e parë të dhimbjes akute.

Hyrje : Dhimbja dhe paaftësia lëvizore e shoqëruar nga një episod fillestar i dhimbjes akute të shpinës (LBP) dihet se zgjidhet spontanisht në afat të shkurtër në shumicën e rasteve. Megjithatë, shkalla e përsëritjes është e lartë dhe episodet e përsëritura të paaftësisë lëvizore mbeten një nga problemet më të kushtueshme në LBP. Në pacientët me LBP akut është identifikuar një deficit në muskujt multifidus dhe transversus abdominis, i cili nuk zgjidhet spontanisht me heqjen e dhimbjes dhe rifillimin e aktivitetit normal. Çdo lidhje midis këtij deficiti dhe shkallës së përsëritjes është hetuar në terma afatgjatë.

Metodologjia: njëzet e nëntë pacientë me një LBP akut episod të parë u menaxhuan dhe u randomizuan në mënyrë mjekësore në një grup kontrolli dhe një grup ushtrimesh specifike. Menaxhimi mjekësor përfshinte këshilla dhe përdorimin e medikamenteve. Ndërhyrja konsistonte në ushtrime që synonin rehabilitimin e muskujve multifidus në tkurrje dhe muskulit transversus abdominis. Pas trajtimit 6-mujor, pacientëve iu bënë sërish pyetësorët.

Rezultatet: Rezultatet e pyetësorit zbuluan se pacientët nga grupi i ushtrimeve specifike përjetuan më pak përsëritje të LBP sesa pacientët nga grupi i kontrollit. Gjashtë muaj pas trajtimit, grupi i ushtrimeve specifike kishte përsëritje të lezionit përafërsisht 15%, dhe grupi i kontrollit pati 75% përsëritje (P,0.001).

Konkluzionet: Rezultatet sugjerojnë që ushtrimet specifike të terapisë, përveç menaxhimit mjekësor dhe rifillimit të aktivitetit normal, mund të jenë më efektive në reduktimin e përsëritjeve të dhimbjes së mesit sesa vetëm menaxhimi mjekësor dhe aktiviteti normal.

Fjalët Kyçe: Ushtrime stabilizuese; Efektet; Dhimbjet e shpinës, Episodi i parë.

“The Effects of Specific Stabilizing Exercises on the Occurrence of the First Episode in Low Back Pain”.

Surven Metolli¹, Aisel Oseku²

¹ Sports University of Tirana, Albania

² Sports University of Tirana, Albania

Abstract

A randomized clinical trial with six-month questionnaire follow-up.

Objective: To report the effects of a specific exercise intervention on the recurrence rate in patients with first-episode of acute low back pain.

Introduction: Pain and disability, manifested on an initial episode of acute low back pain (LBP), are known to resolve spontaneously in the short term periods in most cases. However, the recurrence rate is high and repeated episodes of disability remain one of the most costly problems in LBP. A deficit of the lumbar multifidus and transversus abdominis muscles has been identified in patients with acute LBP, which does not resolve spontaneously despite the removal of pain and the resumption of normal activity. Any relationship between this deficit and recurrence rate has been investigated in the long term.

Methodology: twenty-nine patients with an acute, first episode LBP were medically managed and randomized to a control group or specific stabilization exercise program group. Medical management included advice and the use of medications. The intervention consisted of exercises aimed to the rehabilitation of the multifidus and the transversus abdominis muscles. After the 6-month treatment, the questionnaires were carried out again by the patients.

Results: The results of the questionnaire revealed that the patients from the specific exercise group experienced fewer recurrences of LBP than patients from the control group. Six months after the treatment, the specific exercise group had recurrence of the LBP approx 15%, and the control group had 75% recurrence (P,0.001).

Conclusion: Results suggest that specific therapy exercises in addition to medical management and resuming normal activity may be more effective in reducing low back pain recurrences than medical management and normal activity alone.

Keywords: Stabilizing Exercise; Effects; Low Back Pain, First Episode.

“Aktivitetet Fizike dhe Faktorët e Stilit të Jetesës që Ndikojnë në

Shfaqjen e Skoliozës Idiopatike tek Adoleshentët”.

Aisel Oseku¹, Surven Metolli².

¹ Universiteti i Sporteve të Tiranës, Shqipëri

² Universiteti i Sporteve të Tiranës, Shqipëri

Abstrakt

Hyrje : AIS (Skolioza Idiopatike Adoleshenciale) është një deformim kompleks tredimensional. Pacientët me AIS më së shpeshti shihen për një anomali të tillë si qëndrimi i gabuar i trupit ose asimetria majtas-djathtas e shpatullave. Duke qenë se adoleshenca është një periudhë kritike e zhvillimit psikologjik, deformimi i shkaktuar nga skolioza mund të krijojë një shkallë të caktuar sociale dhe presion psikologjik tek pacientët, dhe një deformim më i rëndë do të shkaktojë stres më të madh psikologjik. Përveç faktorëve gjenetikë, një rol të rëndësishëm në shfaqjen e skoliozës idiopatike tek adoleshentët (AIS) mendohet se luajnë edhe faktorët mjedisorë dhe të stilit të jetesës. Ky studim ndërseksional u krye për të eksploruar faktorët e stilit të jetesës që lidhen me AIS.

Metodologjia: Ky studim përfshinte 100 student të Universitetit të Sporteve të Tiranës. Studentëve iu kërkua të plotësonin një pyetësor të përbërë nga pyetje që lidhen me faktorët demografikë, faktorët e stilit të jetesës, faktorët social, mjedisin në shtëpi, pjesëmarrjen në sport, gjendjen shëndetësore dhe faktorët që lidhen me shtatzëninë dhe lindjen e nënës. Pyetësori u plotësua nga tetëdhjetë studentë. Pas përjashtimit të studentëve me sëmundje të zemrës, sëmundje neurologjike ose anomali vertebrale kongjenitale, 76 studentë ishin të kualifikuar për vlerësim. Pasi iu nënshtruan një kontrolli dytësor me radiografi të shtyllës kurrizore në këmbë, studentët u caktuan në grupin normal (kontrolli) nëse radiografitë tregonin një kurbë $<15^\circ$ ose në grupin e skoliozës nëse kishin një kurbë $\geq 15^\circ$.

Rezultatet: Asnjë faktor i lidhur me stilin e jetës nuk u shoqërua ndjeshëm me AIS. Megjithatë, gjasat e zhvillimit të AIS u rritën me rritjen e frekuencës së trajningut sportiv midis studentëve femra, numrin e viteve të përvojës dhe kohëzgjatjen e trajningut, probabiliteti për AIS ishte 2.5 herë më e lartë për pjesëmarrësit, nënat e të cilëve kishin skoliozë. AIS u shoqërua gjithashtu me një indeks të ulët të masës trupore (BMI). Këto lidhje mbetën edhe pas rregullimit të ndërsjellë.

Konkluzionet: Nuk u gjet asnjë lidhje midis AIS dhe faktorëve të lidhur me stilin e jetës. Megjithatë, trajningu sportiv, një histori familjare e skoliozës dhe BMI e ulët mund të shoqërohen me AIS.

Fjalët Kyçe: Skolioza Idiopatike Adoleshenciale; Stili jetesës; Aktiviteti Fizik; Faktorët që ndikojnë në stilin jetik.

“Physical Activities and Lifestyle Factors Influencing the Occurrence of Adolescent Idiopathic Scoliosis”.

Aisel Oseku¹, Surven Metolli².

¹Sports University of Tirana, Albania

²Sports University of Tirana, Albania

Abstract

Introduction: AIS is a complex three-dimensional deformity. Patients with AIS are most commonly seen for an abnormality such as incorrect body posture or left-right asymmetry of the shoulders. Since adolescence is a critical period of psychological development, the deformation caused from scoliosis can establish a certain social scale and psychological pressure on patients, and a more severe one deformation will cause greater psychological stress. In addition to genetic factors, environmental and lifestyle factors are thought to play an important role in the occurrence of adolescent idiopathic scoliosis (AIS). This cross-sectional study was conducted to explore lifestyle factors associated with AIS.

Methodology: This study included 100 female students of the Sports University of Tirana. The female students were asked to complete a questionnaire consisting of questions related to demographic factors, lifestyle factors, social factors, home environment, sports participation, health status, and factors related to the mother's pregnancy and childbirth. The questionnaire was completed by eighty students. After excluding students with heart disease, neurological disease, or congenital vertebral anomalies, 76 students were eligible for evaluation. After undergoing a secondary screening with standing spine radiographs, students were assigned to the normal group (control) if the radiographs showed a curve of $<15^\circ$ or to the scoliosis group if they had a curve of $\geq 15^\circ$.

Results: No lifestyle-related factors were significantly associated with AIS. However, the likelihood of developing AIS increased with increasing frequency of training among female students, number of years of experience, and duration of training. The probability for AIS was 2.5 times higher for participants whose mothers had scoliosis. AIS was also associated with a low body mass index (BMI). These connections remained even after mutual adjustment.

Conclusion: No association was found between AIS and lifestyle-related factors. However, sports training, a family history of scoliosis and low BMI may be associated with AIS.

Keywords: Adolescent Idiopathic Scoliosis; Lifestyle; Physical Activity; Lifestyle Factors.